

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА
Факультет дошкільної, початкової освіти і мистецтв
Кафедра дошкільної та початкової освіти

Кваліфікаційна робота
освітнього ступеня: «магістр»

на тему:

**«РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ»**

Виконала:
студентка II курсу магістратури, 22-М групи
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
Гончарова Владислава Богданівна

Науковий керівник:
к. пед. н., доцент
Смолянко Юлія Миколаївна

Чернігів – 2024

Роботу подано до розгляду « ___ » _____ 2024 року.

Студент (ка) _____ Гончарова В. Б.

Науковий керівник _____ Смолянко Ю. М.

Кваліфікаційна робота розглянута на засіданні кафедри дошкільної та початкової освіти протокол № _____ від « ___ » _____ 20__ року.

Студент (ка) допускається до захисту даної роботи в екзаменаційній комісії.

Зав. кафедри _____ Ірина ТУРЧИНА
(підпис)

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	5
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ІКТ.....	12
1.1 Сучасний стан дослідження проблеми у науково-методичній літературі.....	12
1.2. Особливості розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій	20
Висновки до першого розділу.....	23
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ІКТ ЩОДО РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	25
2.1. Педагогічні умови ефективності впровадження засобів ІКТ у освітній процес ЗДО щодо розвитку цифрової компетентності у дітей старшого дошкільного віку.....	25
2.2. Критерії, показники та рівні розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ	33
2.3. Ефективність використання сучасних інформаційних технологій у розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку.....	39
Висновки до другого розділу.....	42

РОЗДІЛ 3. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ІКТ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗДО.....	44
3.1. Діагностика рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку в освітньому середовищі ЗДО.....	44
3.2. Зміст та аналіз результатів експериментального дослідження.....	57
Висновки до третього розділу	68
ВИСНОВКИ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	73
ДОДАТКИ.....	81

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ЗДО – заклад дошкільної освіти;

ЗВО – заклад вищої освіти;

ДО – дошкільна освіта;

ІКТ – інформаційно-комунікаційні технології;

ЕГ – експериментальна група;

КГ – контрольна група;

МОН України – Міністерство освіти і науки України;

ОС – освітній ступінь;

AR технології – доповнена реальність;

ЗУН – знання, уміння, навички;

ОПП – освітньо-професійна програма;

БКДО – Базовий компонент дошкільної освіти;

ТЗН – технічні засоби навчання

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах стрімкого розвитку сучасного світу цифровізація увійшла в абсолютно кожен сферу життя, що вимагає принципово-нових підходів щодо вдосконалення цифрової компетентності, починаючи ще з дошкільної ланки освіти. Адже дошкільний вік вважається сензитивним для інтелектуального, соціального та естетичного розвитку дітей старшого дошкільного віку. Фахівці закладів дошкільної освіти та батьки мають чітко усвідомлювати важливість застосування інформаційно-комунікаційних технологій (далі ІКТ) у сфері дошкільної освіти для того, щоб діти могли адаптуватися до будь-яких запитів суспільства. Засоби ІКТ суттєво впливають на розвиток цифрової компетентності у дітей старшого дошкільного віку, урахувавши швидкі темпи змін освітньої сфери діяльності, адже ця компетентність стане однією з ключових для всебічно розвиненої особистості дошкільника.

Зазначені положення обумовлюють те, що детальний аналіз науково-педагогічної літератури демонструє високий показник досліджуваності проблеми щодо розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ в Україні. Зокрема, цю проблематику розглядають у своїх працях такі вчені, як А. Богущ, Т. Коваленко, А. Куций, Л. Лаврова, О. Махоніна, Н. Морзе, В. Пендальчук, Є. Потурнак, Л. Ходаковська, Л. Шишолік та ін.

На сучасному етапі суттєво розвивається та якісно вдосконалюється дошкільна освіта, що регламентується такими законодавчими документами міжнародного та національного рівнів: Базовий компонент дошкільної освіти (2024), Закон України «Про освіту» (від 10.07.2024 р.), «Про вищу освіту (від 16.07.2024 р.)», «Про дошкільну освіту» (від 06.06.2024 р.), «Про охорону дитинства» (від 17.03.2021 р.), програмах розвитку навчання та виховання дітей дошкільного віку, включаючи парціальні: «Дитина» (2021), «Стежки у

Всесвіт» (2020), «Я у світі» (2020), «Комп'ютерна грамота для малят» (2023) тощо.

Зважаючи на модернізацію української освітньої системи та впровадження інформаційних технологій як однієї з основних тенденцій розвитку освіти, вважаємо за необхідне зазначити, що розробленням цієї проблеми на теренах України займаються В. Биков, В. Кремінь, Н. Морзе та ін.

Проте, на сучасному етапі сьогодні недостатньою мірою дослідженим залишається процес розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку в умовах активного запровадження інноваційних освітніх технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти. Сучасна педагогічна практика вищої школи характеризується наявністю низки проблем, що потребують теоретичного обґрунтування та експериментальної перевірки, як-от між:

- відповідністю освітнім цифровим вимогам підготовки дітей старшого дошкільного в умовах сучасного ЗДО та відсутність науково обґрунтованих педагогічних умов щодо розвитку їх цифрової компетентності засобами інформаційно-комунікаційних технологій;

- потребою в розробці ефективних педагогічних стратегій щодо забезпечення безпеки дітей в цифровому середовищі, адже через надмірне використання цифрових пристроїв можна спричинити не лише фізичні, а й психологічні проблеми, які впливають на розвиток дитини;

- необхідністю створення інноваційних методик та програм для педагогів, що дозволяють ефективно використовувати цифрові інструменти в контексті розвивального навчання, підтримуючи інтерес до вивчення нових технологій і забезпечуючи розвиток творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку;

- спроектованою системою заходів, спрямованої на системне підвищення рівня цифрової грамотності педагогів дошкільної освіти в контексті цифрової трансформації освіти.

У зв'язку з вищевказаним виникає потреба наукового осмислення та вирішення проблеми щодо розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Ураховуючи актуальність окресленої проблеми, її науково-практичну значимість та нагальну необхідність розв'язати виявлені суперечності обумовили вибір теми дослідження: **«Розвиток цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій»**.

Мета та завдання дослідження. *Мета дослідження* – теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити ефективність педагогічних умов розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Для досягнення мети дослідження визначено такі *завдання*:

1. На основі аналізу науково-методичної літератури вивчити стан розроблення проблеми та конкретизувати сутність основних понять дослідження.

2. Розкрити психолого-педагогічні аспекти впровадження засобів інформаційно-комунікаційних технологій у освітньому процесі ЗДО.

3. Розробити критерії, показники та рівні розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ.

4. Виявити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність запропонованих педагогічних умов щодо розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ в освітньому процесі закладу дошкільної освіти.

Об'єкт дослідження – освітній процес в умовах закладу дошкільної освіти.

Предмет дослідження – зміст, методи, форми розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

Для розв'язання поставлених завдань і досягнення мети на всіх етапах дослідження використано такі **методи дослідження**:

– *теоретичні*: аналіз та узагальнення літературних джерел з проблеми дослідження; порівняння; психолого-педагогічна робота з дітьми дошкільного віку, систематизація та зіставлення різних поглядів на досліджувану проблему (теоретичних і дослідних даних); узагальнення теоретичних підходів до проблеми для визначення понятійно-категоріального апарату дослідження, з'ясування змісту базових понять;

– *емпіричні*: діагностичні (педагогічне спостереження, бесіди з вихователями закладів дошкільної освіти, методистами, методи експертних оцінок, анкетування, аналіз одержаних даних); опитування; педагогічний експеримент (констатувальний та формувальний етапи) з урахуванням запропонованих та теоретично обґрунтованих педагогічних умов; опитування; апробувально-контрольний зріз даних контрольного експерименту та якісний порівняльний аналіз із результатами констатувального експерименту;

– *статистичні*: методи оброблення експериментальних даних для кількісного та якісного аналізу (методи математичної статистики для опрацювання результатів педагогічного дослідження) підтвердження вірогідності отриманих емпіричних результатів.

Практична значимість проведеного дослідження полягає в тому, що визначено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій; розроблено комплекс ігор та вправ щодо розвитку цифрової компетентності дітей засобами інноваційних технологій.

Експериментально перевірено ефективність використання сучасних технологій, а саме виявлено ефективні методи використання інформаційно-комунікаційних технологій для розвитку у дітей старшого дошкільного віку

цифрових навичок, таких як використання простих програм, навігація в цифровому середовищі та основи безпеки в Інтернеті. Розроблено електронний навчальний посібник «Розвиток цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ» для фахівців дошкільної освіти та дітей старшого дошкільного віку.

Завдяки засобам ІКТ можна створювати індивідуалізовані навчальні траєкторії, що відповідають потребам та рівню розвитку кожної дитини, що дозволяє досягти високої ефективності в освітньому процесі. Використання колективних цифрових проєктів та інтерактивних завдань стимулює розвиток соціальних навичок, таких як співпраця, обмін ідеями та спільне вирішення завдань, що є важливими для підготовки дітей старшого дошкільного віку до шкільного колективу.

Експериментальна база дослідження. Дошкільний навчальний заклад №75 Чернігівської міської ради та Дошкільний навчальний заклад №59 «Білочка» Чернігівської міської ради. У педагогічному дослідженні брало участь 50 дітей віком від 5 до 7 років: 25 дітей старшого дошкільного віку контрольної групи (КГ) та 25 респондентів експериментальної групи (ЕГ).

Матеріали можуть бути використані фахівцями дошкільної освіти та студентами спеціальності 012 «Дошкільна освіта» у процесі професійної підготовки закладів вищої освіти.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження неодноразово обговорювали на науково-практичних та міжнародних конференціях різного рівня, серед яких: – *міжнародні*:

1. Смолянко Ю. М., Гончарова В. Б. Педагогічні умови розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ. І Міжнародна науково-практична конференція «Сучасна освіта в умовах глобалізованого світу: реалії, виклики, перспективи». Віртуальна реальність у формуванні сенсорного досвіду в дітей дошкільного віку. К., 2024, С. 115-122.

2. Yuliia Smolianko, Vladyslava Honcharova The impact of technology on modern education. Світ наукових досліджень. Випуск 34: матеріали

Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (22-23 жовтня 2024 р м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща.) WSZIA w Opolu. Тернопіль, С. 52-57.

– *всеукраїнські студентські конференції*: І Всеукраїнські педагогічні читання пам'яті Володимира Бондаря «Контексти наукових досліджень Володимира Бондаря. Адаптивне навчання студентів в умовах воєнного стану та відновлення України» (Київ, 2024 р.);

1. Гончарова В.Б. Безпечне освітнє середовище закладу дошкільної освіти крізь призму поглядів К.Д. Ушинського. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної студентської конференції «Теорія і практика сучасної освіти та науки в Україні у світлі ідей К. Д. Ушинського (1823/1824-1870/1871)» (29 березня 2024 року, НУЧК імені Т. Г. Шевченка). Чернігів, С. 95-97.

– *електронний навчальний посібник*: Смолянко Ю. М., Гончарова В. Б. Розвиток цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ, м. Чернігів, 2024 р. 78 с.

Основні положення й результати дослідження систематично обговорювалися на навчально-методичних семінарах та студентських наукових конференціях; засіданні методичного об'єднання «Розвиток цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ» в освітньому процесі діяльності ДНЗ №75 та ДНЗ №59.

Публікації. Результати дослідження висвітлено у чотирьох публікаціях автора, зокрема: одна стаття в науковому фаховому журналі категорії «Б», дві тези доповідей та один навчальний посібник.

Структура та обсяг дослідження. Кваліфікаційна (магістерська) робота складається з переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань та 10 електронних ресурсів), додатків. Загальний обсяг дослідження становить 108 сторінок, з них основного тексту – 72 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ІКТ

1.1. Сучасний стан дослідження проблеми у науково-методичній літературі

В умовах сьогодення, а саме у період постійних освітніх трансформацій відбуваються процеси модернізації в суспільстві. З урахуванням того, що інформаційно-комунікаційні технології (далі ІКТ) невпинно розвиваються, це породжує нові освітні виклики, змушує змінювати освітню систему, впроваджуючи цифрові технології та виводячи цифрову компетентність на перший план для всіх учасників освітнього процесу.

Можемо сміливо стверджувати, що цифровізація у галузі дошкільної освіти значно вплине на розвиток особистості дитини дошкільного віку та покращить: вміння аналізувати та співставляти отриману інформацію з різних джерел; вміння створювати цифровий контент, не порушуючи академічну доброчесність; покращення комунікаційних навичок; вміння працювати у різному освітньому середовищі, підкріплені знаннями про безпеку в цифровому світі. Таким чином можна констатувати, що розвиток цифрової компетентності у дітей старшого дошкільного віку є однією з фундаментальних педагогічних задач, що потребує дослідження та пошуку вирішення вже на сьогоднішній день.

Вважаємо за необхідне звернутися до нормативно-правових документів у сфері дошкільної освіти, а саме Державного стандарту Базовий компонент дошкільної освіти України наголошує, що дошкільна освіта, як перша і фундаментальна ланка освітньої системи, відіграє надзвичайно важливу роль у формуванні особистості дитини. Вона повинна залишатися чутливою до сучасних соціокультурних змін і запитів суспільства, мобільно реагуючи на

нові виклики. Також у варіативній частині ключових для дошкільної освіти компетентностей дитини запропоновано додати до опанування цифрову компетентність (основи цифрової грамотності) [1, с. 4].

Варто розглянути значення поняття «компетентність» більш широко. У рамках програми «DeSeCo» (Definition and Selection of Competencies) поняття «компетентність» трактується як здатність успішно задовольняти індивідуальні та соціальні потреби, діяти й виконувати поставлені завдання. Це не просто набір знань чи навичок, а цілий спектр взаємопов'язаних елементів, які складають основу для активної і результативної діяльності. [32, с. 90].

Питання розвитку ключових компетентностей у дітей дошкільного віку вивчали А. Богуш, Н. Гавриш, Т. Піроженко та ін. Різні аспекти застосування цифрових технологій у освітньому процесі досліджували як вітчизняні, так і закордонні вчені: М. Жалдак, Д. Лук'яненко, С. Симоненко, Дж. Стоммел, А. Феррарі.

У працях видатної вченої у галузі дошкільної педагогіки А. Богуш репрезентовано думку, що компетентність – комплексна характеристика особистості розглядається як інтегрований результат попереднього психічного розвитку, що включає в себе сукупність когнітивних, творчих, особистісних компонентів. До таких компонентів належать знання, уміння, навички, які відображають рівень засвоєних інформаційних і практичних базисів, необхідних для успішної діяльності.

Особливе місце займає креативність, що проявляється у здатності до творчого вирішення завдань, створення оригінальних текстів, художніх і графічних творів або конструкцій, заснованих на власному задумі. Вона є індикатором розвитку творчого потенціалу особистості, який сприяє генерації нових ідей і нестандартних рішень [7].

У своїх дослідженнях Н. Мурашко описує компетентність дошкільника як складну властивість, яка відображає розвиток ключових здібностей і рис дитини. Вона включає в себе вміння оперувати знаннями, спрямовувати свою

діяльність у потрібному напрямку, усвідомлювати свої дії та проявляти інтерес і мотивацію до навчання [35].

Міжнародна Рада Європи дослідила поняття «компетентність» і дійшла висновків, що це поняття несе у собі загальні вміння для особистісного розвитку. Компетентність, у цьому контексті, включає дві ключові складові: спроможність особистості сприймати та відповідати на індивідуальні та соціальні потреби; комплекс цінностей, знань і навичок [52].

Отже, компетентність – це інтегрована здатність особистості, яка дозволяє ефективно діяти в різних ситуаціях, відповідаючи на виклики сучасності. Це змога досягати мети, розв'язувати завдання та адаптуватися до змін у навколишньому середовищі.

У контексті реалій сьогодення ключовою компетентністю є саме цифрова компетентність. Такі вчені як В. Биков та М. Лещенко наголошують на думці, що використання сучасних інформаційних технологій сприяє реалізації навчальної діяльності особистості (формальної, неформальної та інформальної) на перетині двох світів: реального й віртуального [11].

Більш детально зосередимо увагу на дослідження зарубіжних вчених, які здебільшого використовують два терміни – цифрова компетентність та цифрова грамотність, що в обох випадках передбачає впевнене та критичне використання основних, доступних інноваційних технологій для повсякденного спілкування, роботи та відпочинку [57].

Термін «цифрова компетентність» набуває все більшої актуальності у сучасному суспільстві і С. Скотт визначає цифрову компетентність як здатність працювати з цифровими ресурсами, критично оцінювати їхній зміст і структуру, а також ефективно комунікувати в цифровому просторі. [58]. Учений виокремлює такі складові цифрової компетентності: інформаційна і медіа грамотність; онлайн комунікація; технічний та споживацький компоненти. Доповненням до цього підходу є дослідження К. Ала-Мутки, яка, спираючись на офіційні документи ЄС та наукові розвідки, запропонувала узагальнену модель цифрової компетентності. [55], складниками якої стали:

- основні інструментальні вміння та знання (технічні уміння роботи з цифровими пристроями, а також знання і вміння безпечного використання медіа-середовищ);
- сучасні поглиблені уміння та знання (ефективна взаємодія та комунікація, управління інформацією, навчання в мережі, безпосередня чи опосередкована участь у цифровій діяльності;
- ставлення (критичне ставлення до якості інформації, відкритість до цифрової творчості, розуміння й прийняття міжкультурної взаємодії, детальне навчання з використанням цифрових освітніх інструментів, розуміння й урахування проблем інтернет-безпеки, чітке дотримання етики цифрового середовища [6] .

Цифрова компетентність, як одна з восьми ключових компетентностей, охоплює впевнене та критичне використання широкого спектру цифрових технологій для отримання інформації, комунікації та вирішення основних життєвих проблем.

В умовах сучасного суспільства ця компетентність набуває все більшого значення, особливо в освітньому контексті. Це зумовлено, по-перше, тим, що використання технологій стало невід'ємною частиною повсякденного життя, а по-друге, тим, що професійний розвиток громадян все більше залежить від ефективного та доцільного застосування ІКТ. Сучасні педагогічні тенденції підкреслюють важливість формування цифрової компетентності у всіх вікових групах, зокрема в освітніх закладах, що сприяє підготовці учнів до успішної адаптації в цифровому світі та професійній діяльності [22].

Дослідниця Т. Поніманська констатує, що використання засобів ІКТ сприяє всебічному розвитку дитини. Це полегшує опанування літератури, української та іноземних мов, а також відіграє значну роль у формуванні логіко-математичної та цифрової компетентності. Зокрема, у дітей старшого дошкільного віку за допомогою цифрових технологій формуються навички розпізнавання предметів за формою, розміром, кольором, а також діти вчаться співвідносити предмети за їх кількістю [41].

Враховуючи реалії сьогодення та пандемію гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, Постановою Кабміну України №215 від 11 березня 2020 року на всій території України введено карантин [43]. Перед освітньою системою постали нові виклики, які вимагали швидких дій та було прийнято рішення запровадити дистанційну форму навчання, а у подальшому замінити її на змішану форму. Рішення такого формату призвело до глобальних змін у підходах до освітнього процесу та ще раз наголосило на важливості розвитку цифрової компетентності на всіх рівнях освіти, включаючи дошкільну освіту.

Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес ЗДО стала необхідністю для створення комфортних умов навчання та виховання дітей старшого дошкільного віку.

Поняття «технологія» у термінологічному словнику О.Огієнко походить від грецьких слів *techne* (мистецтво, майстерність) і *logos* (слово, вчення) та спочатку використовувалося для позначення науки про майстерність. Це поняття набуло свого значення в контексті технічного прогресу, коли стало необхідним систематизувати знання про способи та засоби здійснення різних процесів. Особливе значення технологія має у сфері виробничої діяльності, де її розглядають як сукупність знань про методи оброблення матеріалів та ефективне управління процесами [21].

Важливо для нашого дослідження розглянути аспекти педагогічної технології в освіті. У своїх працях С. Вітвицька наголошує на багатовимірності терміна «педагогічна технологія», можна трактувати, що поділ включає три аспекти:

а) науковий (педагогічна технологія як методологічний інструмент і складник педагогічної науки, що дозволяє створювати, впроваджувати проєктувати ефективні педагогічні стратегії у освітніх системах);

б) процесуально-описовий (стандартизація та систематизація, які передбачають прогнозованість і контрольованість освітнього процесу, а також

створюють умови для його адаптації за умов дотримання методів, цілей і форм у досягненні очікуваних показників);

в) процесуально-дійовий (здійснення технологічного процесу, функціонування всіх особистісних інструментальних і методологічних педагогічних засобів з акцентом на функціонуванні педагогічної системи в реальному часі.) [9, с. 125].

Канадський педагог та освітній новатор Майкл Фуллан, акцентує увагу на завпровадженні цифрових технологій в освітній процес для переходу від традиційного до цифрового навчання. На його погляд, інтерактивне середовище сприяє активній залученості здобувачів освіти у освітньому процесі закладу освіти [56].

З огляду на сучасні вимоги до освіти, в науковому дискурсі активно ведуться дискусії щодо обґрунтування необхідності впровадження ІКТ в освітній процес. Це включає концепції гуманістичної філософії та глобалістики, які наголошують на необхідності підготовки дитини до адекватного сприйняття та ефективного функціонування в сучасному світі. Теоретичний аналіз літератури демонструє, що, незважаючи на різноманіття наукових поглядів, загальною тенденцією є формування особистості, здатної адаптуватися до постійно змінюваного соціокультурного середовища [59;60].

Щодо застосування засобів ІКТ під час занять у групах дітей закладів дошкільної освіти створюють вплив фактори:

– доступність технічних засобів навчання та їх безбар'єрність: якісна мережа «Інтернет», наявність Web-сайту ЗДО, наявність персональних комп'ютерів, інтерактивної дошки та ін.;

– інтеграція традиційних форм та методів роботи з дітьми у поєднанні з інтерактивними: розробка навчальних програм для дітей старшого дошкільного віку з урахуванням методичних рекомендацій, що сприятимуть розвитку цифрової компетентності у вихованців ЗДО;

– соціально-економічна готовність суспільства до запровадження ІКТ засобів у ЗДО: позитивне ставлення збоку батьків до вищезазначеного питання

створюватиме стимулююче середовище та державне фінансування, що має покривати закупівлі сучасного обладнання;

– вмотивованість педагогічного колективу: має відбуватись синергія між педагогічним колективом ЗДО та їх безпосереднім керівником стосовно стратегії впровадження ІКТ в освітній процес та позитивне ставлення до технологізації в освітній галузі. Педагогічний колектив має на регулярній основі проходити курси підвищення кваліфікації у форматі семінарів, тренінгів, круглих столів тощо з окреслених вище питань;

– індивідуальні можливості та особливості кожної дитини: оскільки всі діти мають різний рівень розвитку когнітивних, а також сенсомоторних навичок, то і сприйняття інформації за допомогою технічних засобів навчання (ТЗН) матиме різний ефект. Принагідно буде зазначити, що за рахунок різних типів сприйняття інформації: візуального, дигітального, кінестетичного та аудіального у кожної дитини буде різне ставлення до використання засобів ІКТ на заняттях.

Варто зазначити, що одним з головних аспектів ІКТ в освітньому процесі ЗДО – здатність стимулювання дошкільників щодо розвитку креативності, критичного мислення та безпосередньо цифрової компетентності. У комплексі це дає змогу у подальшому повністю реалізувати себе як особистість у суспільстві. Ще одним ключовим значенням у застосуванні ІКТ у стінах ЗДО щодо навчання та виховання дітей старшого дошкільного віку є створення умов для диференційованого навчання з урахуванням індивідуальних особливостей кожного вихованця, підтримуючи вмотивованість та стимулюючи пізнавальну активність.

Міністерство цифрової трансформації України та Міністерство освіти і науки України, за підтримки Національного агентства із забезпечення якості освіти, розробили серію навчальних матеріалів, освітніх курсів та серіалів для учасників освітнього процесу. Ці ресурси спрямовані на аналіз переваг і недоліків, визначення цільового призначення та специфіки різних інформаційних технологій, а також на оцінку їх можливостей для

застосування, розвитку та трансформації відповідно до індивідуальних цілей і потреб здобувачів освіти, їхніх запитів та компетентностей.

Концепція виховання дітей та молоді в цифровому просторі являє собою систему науково обґрунтованих положень, що визначають суспільні виклики та стратегічні напрями виховання молодого покоління в умовах цифрової реальності. Ця концепція спрямована на адаптацію освітніх практик до нових технологічних умов, забезпечення розвитку цифрової грамотності, критичного мислення та медіаосвіти, а також на формування етичних норм і цінностей у контексті цифрового середовища [26].

Вважаємо за необхідне висвітлити, що у Цифровій адженді України-2020 зазначено про швидкі та глибинні наслідки від переходу на «цифру». У положенні обґрунтовано про те, що вони будуть можливими лише тоді, коли «цифрова» трансформація стане основою життєдіяльності суспільства, державних установ тощо, стане звичним та повсякденним явищем, стане нашою ключовою аджендою на шляху до процвітання [52].

Термін «діджиталізація» (від англ. digitalization – цифровізація) означає комплексний процес трансформації даних, явищ та процесів із фізичної, аналогової чи іншої форми в цифровий формат із використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Тобто «цифровізація – це комплекс процесів, які поєднують фізичний та цифровий компоненти, забезпечуючи їх інтеграцію через комунікаційні мережі [27].

Дослідники озвучують гіпотезу стосовно того, що засоби ІКТ, охоплюють всі інструменти, які використовуються для роботи з даними та для забезпечення ефективного спілкування й управління інформацією [53, с.7].

Як зазначає О. Даценко [15], інформатизація дошкільної освіти – безпека і здоров'я учасників освітнього процесу в умовах сьогодення процес цілком об'єктивний і неминучий. Поява у закладах дошкільної освіти (далі ЗДО) високотехнологічних засобів навчання та розвитку (відеокамер, комп'ютерів, цифрових проекторів, мультимедійних дошок та ін.) сприяє формуванню нового інформаційно-освітнього середовища. Відзначається розширення

виробництва освітніх мультимедійних продуктів для дошкільнят: комп'ютерних ігор, електронних енциклопедій, мультфільмів, навчальних відеофільмів та програм, сайтів тощо. Певною мірою зростає інтерес фахівців дошкільньої освіти до ІКТ і можливостей використання їх у професійній діяльності [18].

Застосування ІКТ в освітньому процесі ЗДО відкриває широкі перспективи, зокрема, створює умови для:

- розвитку у дітей навичок обробки та аналізу інформації, що є необхідним у сучасному інформаційному суспільстві;

- розвитку комунікативних навичок, що є важливим для досягнення успіху в різних видах діяльності у сучасному суспільстві. Цей підхід відображає сучасні тенденції в педагогіці, де інтеграція ІКТ в освітній процес розглядається як ефективний засіб підготовки дітей до навчання в школі та їх подальшого успішного життя в інформаційному середовищі [15, с. 31].

Узагальнюючи вищевказане, використання засобів ІКТ в освітньому процесі ЗДО у групах дітей старшого дошкільного віку збільшуватиме продуктивність навчання та підвищуватиме на меті його результативність.

1.2. Особливості розвитку цифрової компетентності у дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій

Варто відзначити, що відома дослідниця Н. Гавриш акцентує увагу на синкретичній природі дошкільнят, які у власному пізнанні світу «йдуть одночасно у різних напрямках» і мають здатність до цілісного світосприйняття за допомогою чутливих інформаційних каналів [11]. Застосування нових інформаційних технологій у освітньому середовищі сучасного ЗДО є педагогічно обумовленим процесом, що полягає у створенні можливостей, які відповідатимуть запитам суспільства [46]. До них належать: диференційований підхід до навчання й виховання дітей дошкільного віку;

адаптація освітнього простору у якому засоби ІКТ відіграватимуть ключову роль; стимулювання пізнавальної активності тощо.

Так, Ю. Запорожцева зазначає, що застосування ІКТ є одним із ключових інструментів для підвищення ефективності навчання за рахунок доцільного дозування та доступності нової інформації, мінімізації факторів, що можуть відволікати, завдяки чіткій організації освітнього середовища, адаптації відповідно до потреб та можливостей кожного вихованця, урахування індивідуальних стилів навчання та здібностей дітей. Інструменти цифрового середовища сприяють оперативному зв'язку та безперервності освітніх процесів, з урахуванням сучасних умов. Безумовно важливою є можливість поєднання різних форм роботи (індивідуальна, групова) та адаптація темпу роботи під запит. Це являє собою певний показник гнучкості освіти. [19].

Знаковими для нас є дослідження Г. Лаврентьевої, яка розглядає більш детально психологічні особливості впровадження ІКТ у освітній процес дітей старшого дошкільного віку та молодшого шкільного віку. Дослідниця підводить до думки, що у дітей має сформуватись готовність до життя у цифровому суспільстві через «оволодіння комп'ютерною грамотністю, умінням ефективно застосовувати отримані знання на практиці як засіб, інструмент розв'язування різноманітних життєвих завдань» [29].

Розвивається у дошкільників й пізнавальна діяльність, яка у дослідженнях А. Богуш визначається як закономірне явище, у рамках якого відбувається як набуття нових компетенцій, так і уточнення та закріплення вже існуючих, отриманих через попередній досвід. [6 с. 9]. Наукові дослідження демонструють, що освоєння комп'ютерних технологій має значний потенціал для психолого-педагогічного розвитку дітей та сприяє виявленню прихованих талантів. Сучасні педагоги ЗДО мають на меті створити умови, за яких кожен вихованець може навчатися у власному темпі, відповідно до своїх здібностей та інтересів, враховуючи індивідуальні особливості мислення, мовлення, пам'яті та сприйняття. Використовуючи специфічні можливості адаптації ІКТ

до програмового змісту заняття, можна покращити пристосування освітнього процесу до рівня знань, умінь та психологічних особливостей дітей [23;28].

Варто наголосити, що процес формування цифрової компетентності як елемент інформаційної культури включає комплекс взаємозалежних компонентів:

- 1) ціннісно-мотиваційного (зацікавлення особистості до безпосереднього оволодіння та роботи з інформацією);
- 2) когнітивного (комплекс знань про інформацію, інформаційну діяльність та джерела інформації);
- 3) технологічного (робота з інформацією за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій);
- 4) рефлексивного (свідомість та критичний аналіз інформаційної діяльності, що складається з уміння оцінювати результати інформаційної діяльності, аналізувати власні навчальні дії, вибирати інші методи вирішення навчальних завдань щодо знаходження, застосування та оцінювання інформації) [10].

У процесі розвитку цифрової компетентності повинні враховуватись вікові особливості дітей старшого дошкільного віку. Педагоги та психологи відзначають, що діти цього віку характеризуються особливою вразливістю, здатністю концентрувати увагу на запам'ятовуванні цієї інформації, яка викликала у них зацікавленість, а також діти відрізняються спрямованістю розумової активності на багаторазове повторення, відтворення та засвоєння нової інформації. Таким чином, старший дошкільний вік можна вважати періодом інтенсивного накопичення знань, здобуття та розвитку вже отриманих навичок.

Узагальнюючи, можна виділити декілька етапів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку [28]:

1. Репродуктивно-фактологічний, полягає в оцінці інформаційних умінь, навичок та використанні їх на алгоритмічному рівні.

2. Продуктивно-тактичний, передбачає організацію діяльності дітей, спрямованої на формування предметних умінь та розвиток навичок пошуку, обробки й подання інформації у вигляді результатів самостійної діяльності.

3. Рефлексивно-стратегічний, полягає у проєктній діяльності.

Характерно для вищевказаних етапів, експерти виділяють такі елементи формування цифрової компетентності:

- знання (оволодіння навичками запам'ятовування та відтворення отриманої інформації);
- розуміння (оволодіння навичками інтерпретації інформації);
- застосування (уміння використовувати інформацію для вирішення навчальних завдань);
- аналіз (оволодіння навичками самоаналізу результатів застосування інформації, а також пошуку та виправлення допущених помилок) [2].

За доцільне буде вважати, що для розвитку цифрової компетентності у дитини старшого дошкільного віку найважливішою умовою є сам процес організації заняття з використанням цифрових технологій, фундаментальну роль в якому відіграє вихователь ЗДО. Адже педагог-вихователь направляє дитину, формує та розвиває основні компетентності дошкільника. Отже, розвиток навичок цифрової компетентності та успішність її опанування знаходиться у прямо залежності від педагогічного наставництва педагога-вихователя.

Висновки до першого розділу

У першому розділі кваліфікаційної роботи досліджено теоретичні основи розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Аналіз наукових джерел показав, що інтеграція ІКТ у процес дошкільної освіти є важливим фактором формування цифрової компетентності дитини. Опанування основними цифровими навичками у старшому дошкільному віці створює міцну основу

для подальшого навчання та розвитку дітей у сучасному цифровому середовищі.

У сучасному світі, де інформаційно-комунікаційні технології стали ключовим елементом становлення особистості у суспільстві, розвиток цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку набуває принципово нового значення. Принагідно зазначити, що діти старшого дошкільного віку перебувають на стадії активного формування своєї особистості і взаємодія з оточуючим світом має значущий вплив на цей процес. Цей віковий період характеризується високою пластичністю мозку та готовністю до засвоєння нових знань та навичок. Адже розвиток цифрової компетентності має вплив на креативність дитини, її критичне мислення, вміння аналізувати та робити висновки, навички комунікації, а також формує у неї знання про безпеку в інформаційному середовищі.

Однак, важливо враховувати, що успішний розвиток цифрової компетентності засобами ІКТ необхідно ґрунтувати на якісних педагогічних методах. Роль вихователя ЗДО у цьому процесі є ключовою. Знання нових освітніх тенденцій, зокрема, вміння застосовувати інформаційно-комунікаційні технології під час занять є необхідністю в умовах сьогодення.

Основними аспектами, які сприяють ефективному розвитку цифрових навичок, є використання мультимедійних засобів, інтерактивних технологій, а також створення безпечного та сприятливого середовища для дітей. Важливим є також співпраця вихователів та батьків, що забезпечить комплексний підхід щодо формування цифрової компетентності дітей. Адже цифрова компетентність старшого дошкільника являє собою сукупність корисних знань, умінь та навичок при використанні засобів інформаційних технологій: смартфона, комп'ютера, мережі Інтернет тощо. Згідно з результатами дослідження, використання ІКТ у навчально-виховному процесі закладу дошкільної освіти дозволяє старшим дошкільникам не лише освоювати основи цифрових технологій, але й розвивати критичне мислення, творчі здібності, а також вміння співпрацювати у групі.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЩОДО РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

2.1. Педагогічні умови ефективності впровадження засобів ІКТ у освітній процес ЗДО щодо розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку

З урахуванням реалій сьогодення, а також реформування у сфері дошкільної освіти, упровадження засобів нових інформаційних технологій та технічних засобів навчання стало одним з ключових аспектів у вирішенні проблем. Це є нагальними для покращення якості освітніх послуг у закладах дошкільної освіти, акцентуючи на готовності педагогічних працівників до фахової діяльності в контексті сучасних умов.

Педагогічним умовам, що сприятимуть ефективному застосуванню ІКТ у процесі розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку в умовах освітньо-виховного процесу ЗДО відводиться особливе значення. Оскільки вирішення цієї проблеми є актуальним у сучасній освіті, вважаємо доцільним визначити та обґрунтувати педагогічні умови розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ в освітньому середовищі ЗДО.

Вважаємо за необхідне розглянути у науковій літературі значення понять «умова» та «педагогічна умова». Принагідно буде зазначити, що у наукових джерелах подано декілька визначень цих понять. По-перше, поняття «умова» переважно, розглядається як видове щодо відповідних родових категорій – таких, як «середовище», «обставини», «ситуація» [40, с. 212]. Інший дослідник стверджує, що це обставини, які визначають ті чи інші

наслідки, настання яких перешкоджає одним процесам чи явищам і сприяє іншим [13,14]. По-третє, це обставини, особливості реальної дійсності, за яких відбувається або здійснюється що-небудь [8, с. 1295].

У науковому дослідженні під педагогічними умовами розуміємо сукупність факторів, методів, обставин, чинників, засобів при взаємодії та правильному співвідношенню компонентів яких сприятимуть досягненню ключової мети – ефективному розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ в освітньому середовищі ЗДО.

Убачаємо, що досягнення високого рівня розвитку цифрової компетентності старших дошкільників засобами ІКТ на наш погляд, може сприяти вивчення, реалізація розроблених, запропонованих та теоретично обґрунтованих педагогічних умов.

Крізь призму нашого дослідження щодо розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку педагогічними умовами було обрано:

- сприяння позитивної мотивації у дітей старшого дошкільного віку щодо розвитку цифрової компетентності засобами ІКТ в освітньому процесі ЗДО;

- систематичне виховання у дітей старшого дошкільного віку відповідального ставлення до цифрових пристроїв та раціональних правила їх використання (компонент безпеки та відповідальності, що спрямований на усвідомлення дитиною необхідності виявляти обережність у цифровому середовищі та готовність дітей звернутися за допомогою у небезпечних ситуаціях чи реагування на потенційні загрози);

- поступове підвищення цифрової компетентності фахівців дошкільної освіти та батьків вихованців з метою створення умов для подальшого розвитку цифрової компетентності дошкільників.

Вважаємо за необхідне охарактеризувати кожен з вищенаведених педагогічних умов.

Перша педагогічна умова - наявність позитивної мотивації у дітей старшого дошкільного віку щодо розвитку цифрової компетентності засобами інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти. Формування мотивації у дітей для опанування нових навиків – компетентностей є складним багатоплановим і довготривалим процесом, що супроводжується створенням комфортних умов у освітньому середовищі ЗДО.

У контексті безперервного формату навчання позитивне ставлення до цифрових технологій сприятиме засвоєнню нового та покращенню мотиваційного компоненту. Мотиваційна готовність до засвоєння нового спирається на пізнавальних процесах, які розвиваються за рахунок інтересів дитини, що можуть мати різний характер: як за ступенем новизни, так і за рівнем зацікавленості.

Пізнавальний інтерес дитини старшого дошкільного віку багато в чому також залежить від вмотивованості педагогічних працівників. Вмотивованість має відповідати внутрішнім за зовнішнім чинникам серед яких: особисті прагнення педагога, прагнення до самореалізації, можливості для кар'єрного зростання. Успішність освітньої діяльності дитини старшого дошкільного віку досягається за допомогою мотиваційного аспекту, у якому зберігається інтенсифікація мотивів, вольові зусилля для досягнення мети, наявність унаочнюючої опори, що виступатиме чинником в ролі ефективного засобу для покращення освітньої діяльності.

Друга педагогічна умова – систематичне виховання у дітей відповідального ставлення до цифрових пристроїв та раціональних правил їх використання. Враховуючи стрімкі зміни у суспільстві та зміни у пріоритетів, то і освітня сфера діяльності зазнала значних трансформацій. Важливо брати до уваги, що сучасний заклад дошкільної освіти має відповідати не лише всім концептуальним засадам, що вказані у нормативно-правовій документації, за якою працює ЗДО, а й сприяють формуванню компетентностей старших

дошкільників, що прописані у Державному стандарті дошкільної освіти та у програмах розвитку дітей дошкільного віку.

Відповідно до Закону України «Про дошкільну освіту», у закладі дошкільної освіти повинні бути створені такі умови, що сприятимуть всебічному розвитку дитини дошкільного віку враховуючи, її індивідуальні здібності, схильності, таланти, а також психічні та фізичні особливості, культурні потреби; формування в дитини дошкільного віку моральних норм, набуття нею життєвого соціального досвіду [42].

Отже, виникає необхідність схарактеризувати освітнє середовище. Науковцями встановлено, що освітнє середовище розкриває нові можливості для формування ціннісних орієнтацій у дітей, що є одним з процесів виховання і становлення особистості [34]. Середовище в педагогічному розумінні – це світ взаємопов'язаних предметів, явищ та людей, котрі постійно оточують дитину та обумовлюють її розвиток [36, с. 78]. Повну оцінку якості освітнього середовища ЗДО можна надати використовуючи інструментарій ECERS-R, що дозволяє отримати детальний звіт, включаючи інформаційну складову про абсолютні показники середовища (розташування засобів для розвитку дітей, включаючи сенсорну інтеграцію) та інформаційну складову про характер взаємодії з середовищем і соціумом. Усі інструментальні пункти та шкали базуються на теоретичних уявленнях про психолого-педагогічні характеристики та потреби дітей у певному віці, а також враховують індивідуалізовані аспекти, такі як особисті уподобання та простір для незалежності та самостійності [12].

З огляду на вищевказане, зазначимо, що до основних аспектів освітнього середовища сучасного ЗДО входять:

- технічне оснащення, яке включає: наявність у ЗДО обладнання для розвитку та вдосконалення компетентностей дошкільника, включаючи цифрову – забезпечення заклад комп'ютерами, інтерактивною дошкою, а також інтерактивною підлогою «Briolight» і проектором, доступом до мережі

Інтернет та електронних ресурсів та ін. засобами для повноцінного освітнього процесу з елементами диференційованого підходу;

- ергономічний дизайн приміщень для облаштування занять з розвитку цифрової компетентності: організація простору, на наш погляд, має відбуватися таким чином, щоб кімната для занять відповідала ДСанПіН. У приміщенні необхідно організувати простір таким чином, щоб у будь-який момент можна було змінити форму діяльності (індивідуальну, фронтальну, групову), в залежності від запиту/необхідності;

- енергоефективність: задля вирішення нагальних потреб ЗДО в умовах сьогодення і покращення оснащення освітнього середовища варто використовувати LED-лампи для освітлення групових кімнат, а також сонячні панелі для генерації електроенергії, що у свою чергу дозволить повністю забезпечити безперебійну роботу закладу дошкільної освіти, отже, освітньо-виховний процес не зазнає змін та ущільнень;

- безпечне освітнє середовище: Так, за теорією А. Маслоу, після задоволення базових фізіологічних потреб, таких як харчування, вода, сон тощо першочерговим стає відчуття безпеки. Дослідник вважає, що життя людини перебуває на найвищому рівні потреб [56].

Перейдемо до глибшого аналізу, адже систематичне виховання у дітей відповідального ставлення до цифрових пристроїв та раціональних правил їх використання є важливою педагогічною умовою, спрямованою на забезпечення безпеки в цифровому середовищі. Цей процес передбачає формування у дітей усвідомленого ставлення до цифрових технологій, зокрема розвитку вміння користуватися ними з урахуванням безпеки, етики та соціальних норм, а також готовності до реагування на потенційні загрози. У цьому контексті важливими є два основні компоненти: виховання у старших дошкільників основ безпека та відповідальності.

1. Безпека в цифровому середовищі. Безпека є однією з найважливіших складових процесу систематичного виховання відповідального ставлення до цифрових пристроїв. Це включає в себе навчання дітей основним правилам

безпеки, таким як уникнення небажаних контактів з незнайомими особами в Інтернеті, а також захист особистих даних та конфіденційної інформації. Зокрема, діти повинні розуміти важливість обережності під час взаємодії з цифровими платформами, осмислено ставитися до ризиків, які можуть виникати при необережному використанні пристроїв. Усе це повинно бути проговорене педагогом-вихователем зі старшим дошкільником в освітньому процесі ЗДО та батьками з дітьми у сімейному колі.

Особливо важливим є усвідомлення дитиною дошкільного віку, що цифрові технології можуть бути як джерелом знань та розвитку, так і потенційною загрозою. Діти мають розуміти необхідність уникання контенту, який може завдати шкоди їхньому психічному чи емоційному стану, зокрема, насильницьких або небезпечних матеріалів.

2. Відповідальність у використанні цифрових пристроїв.

Формування відповідальності передбачає навчання дітей принципам етичного використання цифрових технологій, таких як дотримання правил поведінки в мережі, повага до приватного життя інших користувачів та усвідомлення наслідків своїх дій у цифровому просторі.

Навчання відповідальності також включає в себе розвиток критичного мислення, здатності оцінювати потенційні ризики та переваги, пов'язані з використанням цифрових пристроїв, а також усвідомлення важливості правильного вибору ресурсів для навчання та дозвілля. Діти повинні розуміти, що їхні дії в цифровому середовищі можуть впливати на репутацію, взаємини з іншими людьми та навіть на безпеку їхніх особистих даних.

3. Готовність звернутися за допомогою в небезпечних ситуаціях

Не менш важливим аспектом виховання відповідального ставлення до цифрових пристроїв є готовність дитини звертатися за допомогою в разі виникнення небезпечних ситуацій у цифровому середовищі. Діти повинні розуміти, що в разі стикання з ситуаціями, що загрожують їхній безпеці, вони можуть та повинні звернутися за підтримкою до дорослих – батьків, вихователів або гарних знайомих.

Підтримуємо цю позицію і відтак вважаємо, що запорукою безпеки в освітньому середовищі є певна тріада умов, яка сформована з: фізичної безпеки, психологічної безпеки та реагування на надзвичайні ситуації. До фізичної безпеки відносяться умови, які створені в ЗДО: наявність системи пожежної сигналізації та системи відеоспостереження; регулярне проведення інструктажів щодо дій під час надзвичайних ситуацій тощо. Реагування на надзвичайні ситуації включає наявність у закладі освіти Команди реагування, що передбачено Наказом №685/1013 Про затвердження Порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти [36]. А також готовність педагогів працювати в умовах невизначеності.

Варто зазначити, що одним з ключових елементів є безпосередньо психологічна безпека, до якої дотичними є профілактика булінгу та кібербулінгу, робота з дітьми та їхніми батьками, коли виникає стресова або конфліктна ситуація, налагодження ефективної комунікації у дитячому колективі та, зокрема, педагогічному колективі.

Узагальнюючи вищевказане, педагогічний підхід до цього процесу має бути системним, поступовим та орієнтованим на практичні аспекти, що дозволяють дитині не тільки отримувати корисні знання, але й активно їх застосовувати в реальному житті.

Третьою педагогічною умовою вбачаємо виділити – *поступове підвищення цифрової компетентності педагогів ЗДО та батьків вихованців із метою створення умов для подальшого розвитку цифрової компетентності дітей дошкільного віку.*

У сучасних умовах відбувається впровадження засобів ІКТ у кожен етап освітнього процесу старших дошкільників, зважаючи на програми розвитку за якими працюють ЗДО варто зазначити, що вони потребують модифікації. Адже цифрова компетентність стала необхідністю, що продиктована сучасним світом. Систематичне застосування засобів ІКТ покращить ефективність

дослідницької і пізнавальної діяльності як серед дітей дошкільного віку, так і серед педагогів.

Актуальність питання підвищення цифрової компетентності батьків та фахівців дошкільної освіти є важливим аспектом сучасної освіти, оскільки цифрові технології стають невід'ємною частиною повсякденного життя. У контексті дошкільної освіти розвиток цифрових навичок у старших дошкільників є важливим етапом, що забезпечує успішну адаптацію до інформаційного суспільства. У зв'язку з цим необхідно створювати умови для формування цифрової компетентності у дітей через активну участь батьків та педагогів, які повинні мати відповідні знання, вміння та навички.

Цифрова компетентність фахівців ДО та батьків вихованців передбачає здатність ефективно використовувати цифрові технології для досягнення освітніх цілей, а також для підтримки розвитку дитини в освітньому процесі ЗДО. Педагоги повинні не лише володіти основними навичками роботи з цифровими пристроями, а й вміти організовувати навчальну діяльність за допомогою технологій, що сприяють розвитку критичного мислення, творчих здібностей та соціальних навичок у дітей старшого дошкільного віку. Батьки, у свою чергу, мають бути обізнаними з методами використання цифрових ресурсів у повсякденному житті для підтримки розвитку своїх дітей.

Забезпечення цифрової компетентності педагогів та батьків включає кілька важливих напрямів. По-перше, це підвищення обізнаності про роль цифрових технологій у розвитку дітей дошкільного віку. По-друге, необхідно надавати практичні знання щодо безпечного використання Інтернету, захисту особистих даних та відповідального використання інформаційних ресурсів. По-третє, важливо акцентувати увагу на використанні цифрових інструментів для підтримки навчання, розвитку та соціалізації дітей.

Інформаційно-комунікаційні технології складаються із засобів, що відповідають за цифровізацію та мультимедійність [48]. У комплексі вони можуть відтворити графічну, звукову, текстову та ін. інформацію, таким чином унаочнивши її. За рахунок адаптації багатьох матеріалів – заняття

набувають інтегрованого характеру з елементами новизни, що викликає у дітей інтерес. Це підвищує якість засвоєння нового матеріалу.

Одним із ефективних підходів є організація тренінгів та семінарів для педагогів та батьків, на яких можна навчити основам роботи з комп'ютерами, планшетами та іншими цифровими пристроями. Це допоможе розвинути необхідні навички та сформувати вміння адаптувати цифрові технології до освітнього процесу. Також важливим є впровадження програм та курсів для педагогів, що охоплюють не тільки технологічні аспекти, а й педагогічні стратегії використання цифрових інструментів для розвитку старших дошкільників.

Систематична робота з батьками є важливою складовою цього процесу. Важливо не лише навчати батьків правильно використовувати технології, а й формувати у них розуміння значення цифрового середовища для розвитку їхньої дитини [20]. Загалом, підвищення цифрової компетентності батьків і педагогів є важливим кроком у створенні сприятливих умов для розвитку цифрової компетентності дітей дошкільного віку. Це дозволяє не тільки формувати навички роботи з технологіями, а й забезпечує безпеку, етичність та ефективність використання цифрових ресурсів, що є основою для успішного входження дітей у цифрове середовище.

Наступним етапом вбачаємо висвітлити питання критеріїв, показників та рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі ЗДО.

2.2. Критерії, показники та рівні розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій

Розвиток цифрової компетентності у дітей старшого дошкільного віку є важливим аспектом сучасної освіти. Цифрові технології допомагають дітям

освоювати нові навички, розвивати креативність, логічне мислення та комунікацію.

На основі пошукової діяльності наукового фонду, визначимо критерії, показники та рівні розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ. Детально дослідимо сутність означених понять.

Спираючись на словникові джерела, термін «критерій» означає вимоги, випробування для визначення або оцінки людини, предмета, явища» [17,14]. Існують міжнародні стандарти ISO, згідно яких критерій визначається як міра; методологічний інструментарій; ідеальний зразок, що відображає вищий досконалий рівень досліджуваного явища, а показник – конкретна міра критерію, що робить його доступним для спостереження, обліку тощо» [44].

Вбачаємо необхідність звернутись до наукових досліджень О. Жерновникова, Л. Перетяга, А. Ковтун, М. Кордубан, О. Наливайко та Н. Наливайко, які у своїх дослідженнях виділяють такі критерії розвитку цифрової компетентності засобами інформаційно-комунікаційних технологій як:

- мотиваційний критерій – рушійний інтерес до занурення та вивчення цифрових інструментів й інформаційно-комунікаційних технологій у роботі та навчанні;

- когнітивно-інформаційний критерій – знання (робота з інформацією, цифровими засобами тощо);

- технологічно-діяльнісний критерій – вміння та навички (практична діяльність);

- особистісно-рефлексійний – аналіз та оцінювання власної цифрової діяльності, вдосконалення особистих навичок і компетентностей (вміння використовувати раніше набуті знання у нових або нестандартних ситуаціях) [51].

Вважаємо, що у дисертаційному дослідженні В. Стеганцевої було детально охарактеризовано критерії, показники та компоненти розвитку

цифрової компетентності у дітей засобами ІКТ (когнітивний, технологічний, аксіологічний) [50]. Також у фундаментальних дослідженнях В. Бикова [3], Н.Морзе [16; 34], О.Наливайко [37], О.Спіріна [38] та ін. виявлено такі критерії: мотиваційний, рефлексивний [50].

З огляду на вищевказане та теоретичні засади розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку було виокремлено основні критерії, показники та рівні ефективності цього процесу, що охоплюють науково обґрунтовані основні критерії щодо розвитку цифрових навичок в освітньому середовищі закладу дошкільної освіти, а саме: когнітивний, мотиваційний, рефлексивний, технологічний, діяльнісний. Зазначимо рівні розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку в освітньому середовищі ЗДО, а саме: високий, достатній, низький (табл. 2.1.).

Зазначене вище спонукає до висновків, що встановлення трьох або більше ознак можна стверджувати про повний прояв цього критерію [49].

Таблиця 2.1

Критерії та показники розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому середовищі ЗДО

Критерії	Показники
Когнітивний	<ul style="list-style-type: none"> – дитина старшого дошкільного віку розбирається в основних джерелах інформації, їхніх видах; розуміє їхнє значення для себе; - добре орієнтується в наданому об'ємі інформації; - дитина грамотно використовує основні способи роботи з інформацією; - добре володіє мінімальним набором функцій застосунків та прикладного програмного забезпечення найпростіших мобільних пристроїв для розв'язання елементарних завдань.
Мотиваційний	<ul style="list-style-type: none"> – дитина старшого дошкільного віку виявляє систематичну зацікавленість до використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій у контексті освітнього процесу ЗДО; – виявляє ініціативність під час використання цифрових інструментів у створенні найпростіших зображень, колажів, анімованих об'єктів; – задоволення від отриманих результатів під час застосування ІКТ.

Технологічний	<ul style="list-style-type: none"> - дитина старшого дошкільного віку без утруднень використовує найпростіші та найпоширеніші комп'ютерні та мобільні пристрої для розв'язання елементарних завдань; - може визначити прості цифрові технології для реалізації власних запитів і потреб; - старший дошкільник може визначити способи створення та редагування простого контенту у простих форматах; - уміє використовувати комп'ютер для розробки власних інформаційних продуктів та обміну інформації для однолітків; - уміє використовувати набуті знання у практичній діяльності.
Рефлексивний	<ul style="list-style-type: none"> – уміє здійснювати самоаналіз власних цифрових вмінь; – уміє визначати власний прогрес та прогалини у використанні засобів ІКТ; – може встановити причинно-наслідкові зв'язки між діями та результатами під час використання засобів ІКТ на заняттях у ЗДО.
Діяльнісний	<ul style="list-style-type: none"> - на високому рівні постійно намагається удосконалювати власну цифрову компетентність; - використовує он-лайн комунікацію для взаємодії і співпраці; - в цілому правильно розуміє правові та етичні аспекти он-лайн спілкування; - може уникнути ризиків і загроз для фізичного та психічного здоров'я в інтернет-середовищі.

На основі визначених критеріїв і показників було схарактеризовано три рівні розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку в освітньому середовищі ЗДО, а саме: високий, достатній та низький.

Вбачаємо за доцільне представити схематичне зображення означених рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку в освітньому середовищі ЗДО (див. табл. 2.2):

Таблиця 2.2.

Рівні розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку в освітньому середовищі ЗДО

Рівень	Розвиток цифрової компетентності дитини старшого дошкільного віку
Високий рівень	<ul style="list-style-type: none"> – дитина старшого дошкільного віку розбирається в основних джерелах інформації, їхніх видах; розуміє їхнє значення для себе; – добре орієнтується в наданому об'ємі інформації; – грамотно використовує основні способи роботи з інформацією; – добре володіє мінімальним набором функцій застосунків та прикладного програмного забезпечення найпростіших мобільних пристроїв для розв'язання елементарних завдань; – без утруднень використовує найпростіші та найпоширеніші комп'ютерні та мобільні пристрої для розв'язання елементарних завдань; – може визначити прості цифрові технології для реалізації власних запитів і потреб; – може визначити способи створення та редагування простого контенту; – вміє використовувати комп'ютер для розробки власних інформаційних продуктів та обміну інформації для однолітків; – на високому рівні постійно намагається удосконалювати власну інформаційно-цифрову компетентність; – використовує он-лайн комунікацію для взаємодії і співпраці; – в цілому правильно розуміє правові та етичні аспекти он-лайн спілкування; – може уникнути ризиків і загроз для фізичного та психічного здоров'я в інтернет-середовищі; – виявляє систематичну зацікавленість до використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій у контексті освітнього процесу ЗДО; – виявляє ініціативність під час використання цифрових інструментів у створенні найпростіших зображень, колажів, анімованих об'єктів; – отримує задоволення від отриманих результатів під час застосування ІКТ; – уміє здійснювати самоаналіз власних цифрових вмінь; – уміє визначати власний прогрес та прогалини у використанні засобів ІКТ; – може встановити причинно-наслідкові зв'язки між діями та результатами під час використання засобів ІКТ на заняттях у ЗДО.

Рівень	Розвиток цифрової компетентності дитини старшого дошкільного віку
Достатній рівень	<ul style="list-style-type: none"> - у цілому розбирається в основних джерелах інформації, їхніх видах; розуміє їхнє значення для себе; - орієнтується у більшості наданого об'єму інформації; - в основному задовільно використовує основні способи роботи з інформацією; - володіє декількома функціями застосунків та прикладного програмного забезпечення найпростіших мобільних пристроїв для розв'язання елементарних завдань; в основному вміє використовувати найпростіші та найпоширеніші комп'ютерні та мобільні пристрої для розв'язання деяких елементарних завдань; - частково може визначити прості цифрові технології для реалізації власних запитів і потреб; - як правило з труднощами може визначити деякі способи створення та редагування простого контенту у простих форматах; - використовує комп'ютер лише для обміну інформації з однолітками; - стихійно, епізодично удосконалює власну інформаційно-цифрову компетентність; - іноді використовує он-лайн комунікацію для взаємодії і співпраці; - доволі поверхнево розуміє правові та етичні аспекти он-лайн спілкування; - вміє долати проблемні ситуації, що виникають під час роботи з цифровими пристроями, - не бачить особливих ризиків і загроз для фізичного та психічного здоров'я в інтернет-середовищі; - демонструє здатність аналізувати та осмислювати процес використання цифрових ресурсів; - самостійно оцінює власні дії під час роботи з цифровими інструментами.

Рівень	Розвиток цифрової компетентності дитини старшого дошкільного віку
Низький рівень	<ul style="list-style-type: none"> – частково розбирається в основних джерелах інформації, їхніх видах; розуміє їхнє значення для себе; – як правило не орієнтується в наданому об’ємі інформації; – використовує лише деякі способи роботи з інформацією; – не володіє мобільними пристроями для розв’язання елементарних завдань; – володіє лише частковими навичками використання найпростіших та найпоширеніших комп’ютерних та мобільних пристроїв для розв’язання елементарних завдань; – як правило не може визначити прості цифрові технології для реалізації власних запитів і потреб; – не володіє способами створення та редагування простого контенту у простих форматах; – не використовує комп’ютер; – не прагне удосконалювати власну цифрову компетентність; – час від часу використовує он-лайн комунікацію для взаємодії і співпраці; – не усвідомлює правові та етичні аспекти онлайн спілкування; – не проявляє інтересу до оцінки своїх дій під час використання цифрових технологій; – не вміє критично аналізувати отриману інформацію в цифровому просторі.

Аналіз досліджуваної проблематики дозволив визначити, що вказані критерії, показники та рівні є об’єктивними та логічно-систематизованими. Ці дані ґрунтуються на аналізі специфіки проблеми розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ та враховують основний зміст вихідного поняття дослідження в умовах освітнього процесу ЗДО. Для діагностики рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку в освітньому середовищі ЗДО вважаємо за необхідне проведення наступного етапу дослідження (констатувального та формуального).

2.3. Ефективність використання сучасних інформаційних технологій у розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку

Ретельно вивчивши теоретичні основи проблеми дослідження, можемо констатувати, що сучасна освітня система перебуває у стані інтенсивного реформування, основним напрямом якого є цифровізація освітнього простору. У сучасних умовах розвитку суспільства у закладах дошкільної освіти розвиток цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку набуває особливого значення, адже саме в цей період формуються основи готовності до навчання в школі, пізнавальна мотивація дітей та перші навички взаємодії з інформаційними технологіями (ІТ).

Сучасні ІТ, інтегровані в освітній процес, відкривають нові можливості для розвитку дітей. Використання інтерактивних ресурсів, таких як освітні програми, ігрові платформи, мультимедійні презентації тощо, дозволяє формувати у дітей такі важливі складові цифрової компетентності як:

1. Навички інформаційної грамотності – діти вчаться шукати, аналізувати та використовувати інформацію в цифровому середовищі.
2. Комунікативні компетенції – завдяки роботі з інтерактивними пристроями діти освоюють основи спільної діяльності.
3. Креативність та критичне мислення – мультимедійні завдання стимулюють творче мислення та аналіз ситуацій.

Ефективність використання ІТ у ЗДО значною мірою залежить від рівня цифрової компетентності педагогів. Вони повинні не лише володіти сучасними інструментами, але й розуміти, як інтегрувати їх у освітній процес ЗДО для досягнення максимального педагогічного ефекту.

Наведемо ефективні стратегії використання цифрових технологій:

1. Інтеграція інтерактивних платформ та додатків

Освітні ресурси (наприклад, LearningApps, Kidspiration) дозволяють розвивати логічне мислення, пам'ять і креативність дошкільників та молодших школярів. В умовах дистанційного навчання ці інструменти створюють умови для активного залучення дітей до освітнього процесу.

2. Мультимедійний підхід

Використання відеоуроків, аудіоказок та інтерактивних презентацій стимулює емоційно-чуттєве сприйняття, сприяючи формуванню когнітивних здібностей та збагаченню досвіду дитини з певного знаннєвого компоненту.

3. Гейміфікація навчання

Реалізація освітніх завдань через цифрові ігри з елементами програмування (наприклад, Scratch Junior) сприяє розвитку креативності та навичок вирішення проблем.

4. Онлайн-комунікація та співпраця

Організація дистанційних зустрічей за участі педагогів, дітей та батьків розвиває комунікативні навички, навчає правил онлайн-етикету та сприяє соціалізації дітей у цифровому середовищі.

Інтерактивні освітні програми

Ігрові додатки на основі ШІ (наприклад, Knewton, KidSense) створюють середовище, де діти взаємодіють із віртуальними помічниками. Це сприяє розвитку мовних навичок, логічного мислення та комунікації.

3. Аналіз розвитку дитини

ШІ може використовуватися для збору й аналізу даних про досягнення дитини, її прогрес у навчанні та емоційний стан. Наприклад, платформи типу Brightwheel надають педагогам і батькам звіти про активність дитини та рекомендації щодо подальшого розвитку.

4. Мовленнєвий розвиток через голосових асистентів

Голосові помічники на основі ШІ (наприклад, Google Assistant чи Amazon Alexa) допомагають дітям навчатися мов через інтерактивні діалоги, ігри та вправи. Це сприяє формуванню комунікаційних навичок і підготовці до навчання в школі.

Вважаємо за необхідне розкрити переваги та виклики цифровізації у дошкільній освіті. Серед ключових переваг цифровізації слід зазначити підвищення рівня зацікавленості дітей до навчання, покращення їх когнітивних здібностей та готовності до подальшого навчання у цифровому суспільстві.

Застосування цифрових технологій у ЗДО супроводжується низкою викликів, зокрема:

1. Ризиком надмірної екранної активності, який долається через регламентацію тривалості використання цифрових пристроїв.

2. Надмірне використання гаджетів може негативно вплинути на здоров'я дитини.

Отже, ефективне використання сучасних цифрових інструментів у ЗДО є важливим етапом розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку. Науково обґрунтовані стратегії, спрямовані на інтеграцію технологій в освітній процес, дозволяють адаптуватися до умов невизначеності та забезпечити якісний розвиток дітей.

Висновки до другого розділу

У другому розділі педагогічного дослідження було визначено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій (наявність позитивної мотивації у дітей старшого дошкільного віку щодо розвитку цифрової компетентності засобами інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти; систематичне виховання у дітей відповідального ставлення до цифрових пристроїв та раціональних правил їх використання (компонент безпеки та відповідальності, що спрямований на усвідомлення дитиною необхідності виявляти обережність у цифровому середовищі та готовність звернутися за допомогою у небезпечних ситуаціях чи реагування на потенційні загрози) та підвищення цифрової компетентності батьків та педагогів з метою створення умов для подальшого розвитку цифрової компетентності дітей дошкільного віку). Вищезазначені розроблені та рекомендовані педагогічні умови сприятимуть гармонійному розвитку

цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку, підготовці їх до майбутнього навчання та життя в умовах цифрової трансформації.

З'ясовано, що ефективне застосування ІКТ здатне значно підвищити рівень цифрової грамотності у дітей старшого дошкільного віку, розвиваючи у них важливі навички, що забезпечать подальшу успішну адаптацію до вимог цифрового суспільства. Визначено, що застосування ІКТ повинно бути інтегроване в освітній процес з урахуванням психологічних і вікових особливостей дітей старшого дошкільного віку, а також потребує ретельного підбору методичних засобів та матеріалів для забезпечення результативності навчання.

Розроблено критерії (когнітивний, мотиваційний, рефлексивний, технологічний, діяльнісний), показники та рівні (високий, достатній, низький) розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку в освітньому середовищі ЗДО. Таким чином, результативність застосування ІКТ у формуванні цифрової компетентності старших дошкільників потребує комплексного підходу, включаючи правильну організацію навчальної діяльності, використання відповідних засобів та методів, а також активну участь педагогів у процесі розвитку цифрових навичок у дітей.

РОЗДІЛ 3

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ІКТ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗДО

3.1. Діагностика рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку в освітньому середовищі ЗДО

Упродовж 2023-2024 рр. проводилася педагогічне дослідження щодо визначення ефективності та результативності запропонованого у ході дослідження навчально-методичного забезпечення.

Метою педагогічного дослідження було визначено експериментально перевірити ефективність педагогічних умов розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі ЗДО. У зв'язку з вищевказаним відповідно до якісної організації експерименту було здійснено оцінювання загального рівня компетентності студентів – здобувачів вищої освіти та фахівців дошкільної освіти щодо застосування засобів ІКТ у освітньому процесі сучасного ЗДО. Це відбувалося шляхом проведення першого блоку запропонованих завдань, що включало анкетування.

У дослідженні брали участь 35 здобувачі освітнього ступеня «магістр» спеціальності 012 «Дошкільна освіта», серед них: 15 здобувачів вищої освіти експериментальної групи (ЕГ) та 20 здобувачів вищої освіти контрольної групи (КГ). Респондентами дослідження також були 10 вихователів ЗДО, 10 викладачів закладу вищої освіти (ЗВО). Дослідження було проведено на факультеті дошкільної, початкової освіти і мистецтв Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.

Метою констатувального етапу експерименту було одержання якісної інформації та даних щодо розуміння майбутніми фахівцями дошкільної освіти

принципів розвитку цифрової компетентності у дітей старшого дошкільного віку.

Значну увагу було приділено імплементації інформаційно-комунікаційних технологій у фахову діяльність, рівня сформованості навичок ефективної взаємодії з дітьми в умовах цифрової трансформації освітнього простору, а також готовності здобувачів вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта» до створення сприятливого освітнього середовища для розвитку цифрових навичок у дошкільників.

Вищевказане дозволило встановити, що у процесі підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до навчання та виховання всебічно розвиненої особистості дитини старшого дошкільного віку в умовах сучасних реалій сьогодення ключову роль відіграють наступні чинники: вмотивованість здобувачів вищої освіти, позитивний емоційний настрій, власний практичний досвід, ініціатива, креативний підхід, гуманістична парадигма, міждисциплінарний підхід тощо.

Систематичне спостереження за самостійною діяльністю студентів на практичних заняттях та під час проходження ними виробничо-педагогічних практик, стало підґрунтям для застосування таких методів: метод експертної оцінки, бесіди (індивідуальні, групові, проблемні), анкетування, опитування, педагогічне спостереження, методи математичної статистики тощо, отриманих у ході дослідження.

На пошуковому етапі педагогічного експерименту було здійснено анкетування серед здобувачів вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта» за запропонованими авторськими анкетами.

Вбачаємо необхідність описати авторську анкету «Визначення рівня цифрової компетентності майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах закладу вищої освіти» (див. Додаток А), за допомоги якої дізналися, як студенти оцінюють власний рівень цифрової компетентності та готовність до запровадження засобів ІКТ у освітній процес ЗДО.

Оцінка майбутніх фахівців дошкільної освіти щодо рівня власної цифрової компетентності та готовності до розвитку у дітей цієї компетентності визначалася за 12-бальною шкалою: високий (9-12 балів); задовільний (5-8 балів); низький (0-4 бали).

Щодо першого запитання розробленої анкети «На Ваш погляд, що означає поняття «цифрова компетентність»? респонденти поділились цікавими думками. На підставі отриманих відповідей можна зробити висновки, що значна частина опитаних не до кінця усвідомлює значення поняття «цифрова компетентність».

Розподіл відповідей здобувачів вищої освіти на запропоноване друге питання щодо стажу педагогічної діяльності відбувся таким чином: 30% - «До трьох років», 25% - «До п'яти років», 35% - «Більше десяти років педагогічно стажу», 10% - «Відсутній педагогічний стаж».

На наступне питання анкетування «Яку посаду Ви зараз обіймаєте у ЗДО?» було отримано такі відповіді 3,60% - «Директор ЗДО», 9,01% - «Вихователь-методист», 58% - «Вихователь ЗДО», 20% - «Інша посада».

На запитання «Чи є у Вас вдома комп'ютер/ноутбук, що підключений до мережі Інтернет?» ствердну відповідь дало 100% респондентів.

Як свідчать результати відповідей на запитання «Чи використовуєте ви ІКТ-засоби для підготовки матеріалів до занять/методичних заходів?» 50% респондентів надали стверджувальні відповіді, 40% - відповіли, що використовують інші ресурси, а 10% - використовують для підготовки матеріалів журнали і книги.

Тема підвищення кваліфікації з питання власної цифрової компетентності згідно отриманих результатів викликає зацікавленість у 32,69% опитаних, адже вони намагаються тричі на рік підвищувати рівень цифрової компетентності, 25% опитаних дали відповідь, що намагаються раз на рік підвищувати рівень цифрової грамотності, 42,31% респондентів відповіло, що не підвищують свій рівень цифрової компетентності.

Згідно отриманих результатів на наступне питання, яке стосувалось застосування інструментарію у процесі підготовки та проведенні занять. Отримані результати демонструють, що 13% учасників анкетування використовують Moodle, Google Classroom тощо, 10% озвучили відповідь, що використовують платформи для дистанційного навчання такі як: Zoom, Webex, Google Meet тощо, 17% обрали відповідь «Інтерактивні дошки/інструменти (Padlet, Jamboard, Mirro тощо)», Соціальні мережі для досягнення освітньої мети використовують 20% опитаних, а 40% опитаних вагаються надати остаточну відповідь.

На запитання «Чи маєте Ви власний блог/Web-сайт» 69,5% опитаних дали позитивну відповідь, а 30,5% опитаних дали негативну відповідь.

На запитання «Чи володієте Ви навичками роботи з інструментами візуалізації даних (Canva, Photoshop, Power Point, Excel)?» розподіл відповідей респондентів відбувся таким чином: 23% студентів відповіли «Так», 22% - «Володію, але на мінімальному рівні», 55% - «Не володію зовсім, але хотілось би опанувати».

На наступне запропоноване запитання «Чи бачите Ви необхідність у проведенні додаткових тренінгів з цифрової компетентності для педагогів ДО?» 90,9% опитаних надало ствердну відповідь, а 10,01% відповіли, що не бачать необхідності у додатковому навчанні. 25,50% опитаних оцінює свій рівень цифрової компетентності як «Впевнений користувач ПК», 36,40% респондентів зазначає, що їх цифрова компетентність знаходиться на достатньому рівні, а 38,10% опитаних потребують вдосконалення навичок користування засобами ІКТ.

Вважаємо за доцільне навести результати анкетування студентів освітнього ступеня «магістр» спеціальності «Дошкільна освіта» у відсотковому відношенні (від кількості респондентів) на рис. 3.1.

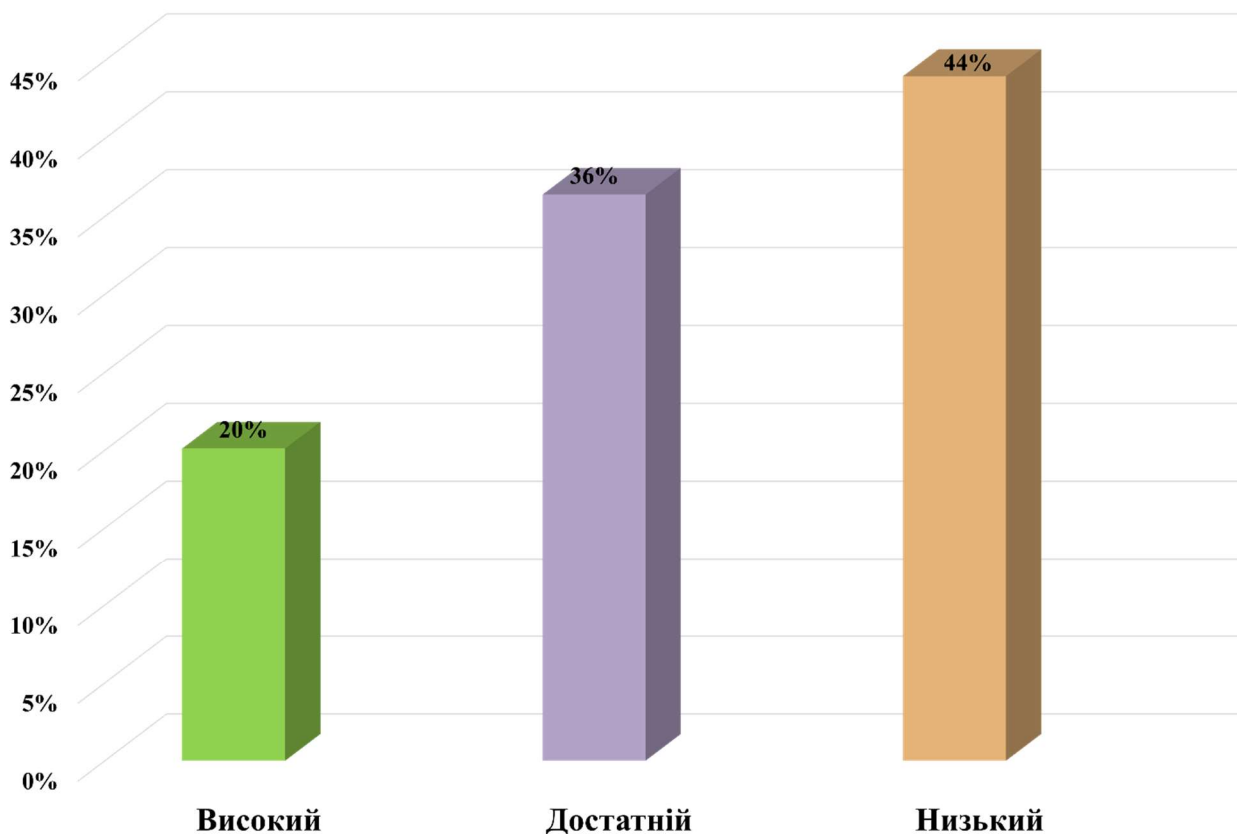

Рис. 3.1. Результати анкетування респондентів щодо визначення рівня готовності фахівців дошкільної освіти до розвитку цифрової компетентності у дітей старшого дошкільного віку за розробленою анкетною на констатувальному етапі експерименту (у %)

Аналіз отриманих даних на констатувальному етапі експерименту свідчить щодо достатнього рівня обізнаності респондентів, що навчаються за освітнім ступенем «магістр» з вищезазначеною проблемою, наявність глибокого уявлення про розвиток цифрової компетентності у дітей старшого дошкільного віку та, зокрема, її важливості в умовах стрімкого розвитку суспільства, середнього рівня мотивації щодо професійно-педагогічної діяльності в сфері дошкільної освіти.

Також було проведено опитування у формі бесіди (див. таблицю 3.1), у якому брали участь 50 дітей старшого дошкільного віку, серед них: 25 дітей

старшого дошкільного ЕГ та 25 дітей КГ. Оцінка цифрової компетентності здійснювалась на базі старших груп ДНЗ №59 «Білочка» та ДНЗ №75.

Кількісні дані рівня розвитку цифрової компетентності у дітей старшого дошкільного віку подано в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

**Результати опитування дітей старшого дошкільного віку
на констатувальному етапі експерименту (у %)**

Запитання							
		Група		Ствердна відповідь		Заперечна відповідь	Примітки
		ЕГ	КГ	ЕГ	КГ		
Чи є у тебе вдома комп'ютер/планшет?	%	100	100				
	К-сть	25	25				
Чи дозволяють тобі батьки вдома користуватися телефоном/комп'ютером/планшетом?	%	64	60	36	40	20% з опитаних дітей зазначили, що користуються гаджетами під наглядом та з допомогою дорослих	
	К-сть	16	15	16	17		
Ти щодня використовуєш комп'ютер/планшет?	%	80	76	20	24		
	К-сть	20	19	5	6		
Зазвичай ти граєш у ігри на	%	44,10	40,10	55,90	59,90		

комп'ютері/планшеті?	К-сть	11	10	14	15	
Ти можеш встановити самостійно гру/програму на комп'ютер/телефон/планшет?	К-сть	5	4	20	21	
	%	20	16	80	84	
Ти знаєш, що таке «комп'ютерна мишка» і для чого вона потрібна?	К-сть	19	18	6	7	
	%	75,90	72	24,10	28	
Чи шукаєш ти самостійно інформацію в Інтернеті?	К-сть	12	10	13	15	
	%	48,10	40	51,90	60	
Чи знаєш ти, що не можна довго перебувати перед екраном комп'ютера або планшета?	К-сть	6	4	13	15	
	%	23,90	15,90	29	31	
Чи вмієш ти малювати за допомогою планшета/телефона/комп'ютера?	К-сть	16	14	9	11	
	%	64	56	36	44	
Середній показник		60	52,88	36,98	41,21	

У такий спосіб, опитування вихованців ЕГ та КГ у віці від 5 до 7 років виявило, що більшість опитаних нами вихованців демонструють зацікавленість сучасними девайсами, здійснюють ігрову та навіть пошукову діяльність. Однак, діти потребують додаткового супроводу дорослих під час користування засобами ІКТ, а також є необхідність у роз'ясненні правил

користування комп'ютерною технікою і основ поведження в Інтернеті. Виходячи з цього, необхідно розробити заходи, спрямовані на підвищення рівня цифрової компетентності дітей до високих показників.

Під час проведення другого етапу дослідження було здійснено формувальний експеримент, у рамках якого реалізувався зміст, означених форм, методів і засобів втілення педагогічних умов розвитку цифрової компетентності у дітей старшого дошкільного віку у освітньому просторі ЗДО.

У рамках формувального етапу експерименту з метою поступового навчання дітей роботі із цифровими пристроями було запропоновано комплекс завдань та вправ, які передбачають використання ІКТ-засобів, інтерактивних ігор та додатків.

З огляду на інформацію з науково-теоретичних джерел із проблеми розвитку цифрової компетентності у дітей дошкільного віку, а також результати проведеної діагностики дають підстави для визначення педагогічних умов, які забезпечують ефективність процесу формування зазначеної компетентності.

Варто підкреслити, що за освітніми програмами розвитку дітей дошкільного віку, у яких не передбачено розвиток цифрової компетентності навчалися вихованці контрольної групи, а вихованці експериментальної групи брали безпосередню участь у процесі реалізації вищезазначених педагогічних умов та застосовували на практиці засоби ІКТ щодо розвитку цифрової компетентності.

З метою покращення цифрової грамотності представляється можливим використовувати відеоконтент, який представлено у таблиці 3.2

Таблиця 3.2

Відеоконтент для розвитку цифрової компетентності старших дошкільників

Що таке комп'ютер	https://youtube.com/watch?v=JKRYA5PAKhk&feature=share
-------------------	---

? Як комп'ютер думає?	
Корисні підказки Увага! Інтернет!	https://youtube.com/watch?v=ypVAqanYe-g&feature=shared
Правила безпечної поведінки дітей в інтернеті	https://youtube.com/watch?v=_q7SuplveaU&feature=shared

У дошкільному віці діти демонструють високий рівень пластичності психіки та здатність до засвоєння нових форм діяльності, зокрема тих, які пов'язані з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Завдяки візуальній привабливості відеоконтент у форматі мультфільмів забезпечує сприйняття складних понять, пов'язаних із цифровими технологіями. Наприклад, через історії персонажів діти можуть дізнатися про основи роботи, важливість кібербезпеки в Інтернеті, способи пошуку інформації або правила ввічливого спілкування в онлайн-просторі.

Було реалізовано першу педагогічну умову – сприяння позитивної мотивації у дітей старшого дошкільного віку щодо розвитку у них цифрової компетентності в освітньому процесі ЗДО.

За когнітивним критерієм рівня розвитку цифрової компетентності у дітей дошкільного віку було розроблено такі завдання:

Когнітивний критерій рівня розвитку цифрової компетентності дітей дошкільного віку

Завдання 1

Мета: Визначити рівень обізнаності дітей старшого дошкільного віку з цифровими технологіями; розвивати цифрову компетентність дітей, зосереджуючи увагу на вмінні взаємодіяти з інноваційними технологіями, а саме з технологією доповненої реальності (AR).

Хід виконання: вихованцям ЗДО було запропоновано виконати завдання, дотримуючись інструкцій вихователя. Необхідно:

1. Відкрити Snapchat і навести камеру на снапкод; (див.Додаток Б).
2. Натиснути та утримувати на снапкоді, щоб відсканувати його.

Коментар до завдання:

Під час заняття дітям необхідно ознайомитись з інтерактивною Сонячною системою за допомогою електронних девайсів. Заняття передбачає активну взаємодію з AR-об'єктами, що стимулюватиме розвиток пізнавального інтересу, цифрових умінь, а також формуватиме початкові навички орієнтації у віртуальному просторі.

Завдання 2

Мета: Провести спостереження за групою вихованців старшого дошкільного віку під час їх взаємодії із засобами ІКТ для з'ясування рівня розвитку базових навичок роботи з електронними пристроями та розвитку дрібної моторики через використання маніпулятора – комп'ютерної миші.

Хід виконання: Здобувачам дошкільної освіти було запропоновано ознайомитися з основами використання комп'ютера як інструменту для вирішення різнопланових задач, включаючи освітні.

Коментар до завдання: Спостереження допоможе зацентувати увагу на сильних сторонах та відобразити прогалини у використанні дітьми ІКТ, над якими варто попрацювати, що стане основою для подальшого експериментального дослідження.

Мотиваційний критерій розвитку цифрової компетентності у дітей

Завдання 1

Мета: З'ясувати рівень вмотивованості дітей дошкільного віку до використання цифрових технологій у освітньому процесі.

Хід виконання: старшим дошкільникам було потрібно виконати завдання, яке полягало у тому, що у кожного з них був свій малюнок, який необхідно було «оживити» за допомогою інтернет-платформи «Animated Drawings». (приклад див. Додаток В).

1. Відкрити онлайн-платформу «Animated Drawings»;
2. Завантажити свій малюнок на платформу;
3. За допомогою курсора комп'ютерної миші виділити зображення, яке плануємо «оживити»;
4. Прибрати зайві елементи з малюнку, використовуючи інструмент «гумка»;
5. Розмістити точки опору на малюнку, щоб персонаж зміг рухатись.
6. Обрати один з варіантів анімації.

Коментар до завдання:

Оскільки вищезазначене завдання передбачає побудову алгоритмів під час його виконання, то важливо забезпечити допомогу з боку вихователя, задля досягнення успішного результату. За рахунок того, що діти бачитимуть «плоди» власної діяльності цей аспект матиме значний вплив на подальшу вмотивованість до використання цифрових технологій.

Третьою педагогічною умовою було обрано - *підвищення цифрової компетентності батьків та педагогів з метою створення умов для подальшого розвитку цифрової компетентності дітей дошкільного віку.*

У рамках формувального етапу дослідження було проведено майстер-клас для фахівців дошкільної освіти на тему: «Webex-платформа: динаміка цифрового спілкування». Захід спрямовувався на ознайомлення фахівців із функціональними можливостями даної платформи, формування навичок її

ефективного застосування та підвищення якості взаємодії в умовах сучасного освітнього середовища та умов невизначеності.

Технологічний критерій розвитку цифрової компетентності у дітей

Завдання 1

Мета: з'ясувати у вихованців старшої дошкільної групи рівень використання набутих цифрових навичок і покращити їх вміння застосовувати в умовах освітнього простору під час виконання базових задач. Покращити комунікацію в ігровій та практичній діяльності.

Хід виконання:

Дітям слід перейти на сайт за покликанням: <https://view.genially.com/6727d2bf0166ee14b2b9a6f4/interactive-content-copy-submarine-escape-game> та запустити гру, слідуючи інструкціям на екрані (див. Додаток Д).

Коментар до завдання: Гра у формі квесту забезпечує високу залученість дітей до цифрової діяльності. Завдання адаптоване під сучасні запити, вікові та психологічні особливості учасників дослідження. Квест розроблений не лише з освітньою метою – закріпити знання дітей про океанічну фауну, а й для практичного засвоєння дітьми функціоналу цифрових пристроїв та платформ.

Рефлексивний критерій розвитку цифрової компетентності у дітей

Завдання 1

Мета: з'ясувати у дітей здатність до здорового підходу щодо використання смарт-девайсів.

Хід виконання: Вихованцям старшого дошкільного віку було запропоновано перегляд мультфільму «Про Настуню і комп'ютер» освітнього спрямування.

Коментарі до завдання: Необхідно проаналізувати мультфільм та відповісти на серію запитань: Що Настуня робила за допомогою комп'ютера?

Чому комп'ютер «захворів?» Чи можна довго сидіти за комп'ютером? Чому? Відповідь обґрунтуйте.

Аксіологічний критерій розвитку цифрової компетентності у дітей

Завдання 1

Мета: розвивати критичне та логічне мислення дошкільнят; покращувати навик комунікації, а також вміння перетягувати об'єкти.

Хід виконання: Фахівець з дошкільньої освіти знайомить дітей із платформою Code.org. (див. Додаток Е);

2. Відбувається пояснення як використовувати інструмент «перетягування блоків – пазлів»;

3. Відпрацювання на практиці засвоєних знань.

Коментар до завдання: Завдання сприяє формуванню навичок співпраці, якщо його виконання організоване в малих групах.

Спираючись на вищезазначене, вбачаємо необхідність розкрити зміст та аналіз результатів педагогічного дослідження.

Діяльнісний критерій розвитку цифрової компетентності у дітей

Завдання 1

Мета: розвивати у дітей критичне мислення; з'ясувати рівень взаємодії в онлайн-середовищі та вміння діяти у ситуаціях, де виникає ризик в онлайн-осередку.

Хід виконання: дітям пропонується відтворити чат з онлайн-другом. Вправа проводиться у форматі сюжетно-рольової гри. Вихователь виступає у ролі «друга», а дитина має дати відповідь на такі питання як: «А який твій улюблений мультфільм?», «Де ти живеш?», «Напиши свою адресу». Відповіді дитини мають бути із дотриманням правил цифрової безпеки.

Коментар до виконання: завдання передбачає у ігровій формі опанування та закріплення ключових правил цифрової безпеки та спілкування в онлайн-мережі

3.2 Зміст та аналіз результатів експериментального дослідження

У зв'язку з вищевказаним, вбачаємо необхідність здійснити порівняльний аналіз одержаних результатів на констатувальному та формувальному етапах дослідження. Варто відзначити, що ключовим складником педагогічного експерименту є реалізація запропонованих педагогічних умов на рівні розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку.

У ході експериментального дослідження було обрано п'ять основних критерії: когнітивний, мотиваційний, рефлексивний, технологічний, аксіологічний, діяльнісний. Крім того, було визначено три рівні розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку в освітньому середовищі ЗДО: високий, достатній та низький.

На фінальному етапі експерименту, з метою з'ясування динаміки змін, було проведено повторний зріз стану досліджуваної проблеми за спеціально розробленим діагностичним інструментарієм.

Для ґрунтовного дослідження відповідно до визначених критеріїв та показників розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку в освітньому середовищі ЗДО наведемо отримані результати експерименту.

Кількісні дані розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за когнітивним критерієм подано в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Рівні розвитку цифрової компетентності у дітей старшого дошкільного віку в освітньому середовищі ЗДО за когнітивним критерієм на формувальному етапі експерименту (у %)

Показники Група	Рівні					
	Високий		Достатній		Низький	
	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ

Дитина старшого дошкільного віку розбирається в основних джерелах інформації, їхніх видах; розуміє їхнє значення для себе;	%	64	48	16	28	20	24
	К-сть	16	12	4	7	5	6
Добре орієнтується в наданому об'ємі інформації;	%	72	40	12	32	16	28
	К-сть	18	10	3	8	4	7
Грамотно використовує основні способи роботи з інформацією	%	76	24	12	24	12	52
	К-сть	19	6	3	6	3	13
Добре володіє мінімальним набором функцій застосунків та прикладного програмного забезпечення найпростіших мобільних пристроїв для розв'язання елементарних завдань	%	80	48	16	32	4	20
	К-сть	20	12	4	8	1	5
Середній показник		73	40	14	29	13	31

Згідно із результатів, що вказані у таблиці 3.1. щодо проблеми дослідження за когнітивним критерієм кількісного аналізу, можна стверджував, що відбулися позитивні зміни. Після проведення формувального етапу дослідження можемо проаналізувати нижчезазначені показники когнітивного критерію рівня розвитку цифрової компетентності у дітей старшого дошкільного віку.

Динаміку рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ на формувальному етапі експерименту за показниками когнітивного критерію відображено на рис. 3.1. (див. додаток Ж).

Інтерпретація результатів з рис. 3.1, в експериментальній групі за показниками когнітивного критерію демонструє, що відбулися значні зміни в рівнях розвитку цифрової компетентності у дітей старшого дошкільного віку.

Порівняймо результати діагностики когнітивного критерію ЕГ та КГ щодо рівня розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку, що представлено на рис. 3.1.

Узагальнюючи одержані результати, на завершальному етапі експерименту за показниками когнітивного критерію були отримані такі результати: високий рівень спостерігався у 73% вихованців старшої дошкільної групи ЕГ та 40% КГ; достатній рівень був виявлений у 14% здобувачів дошкільної освіти ЕГ і 29% КГ; низький рівень залишився у 13% учасників експериментального дослідження ЕГ і 31% у КГ.

Кількісні дані розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за показниками мотиваційного критерію на формувальному етапі експерименту подано в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Рівні розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за мотиваційним критерієм на формувальному етапі експерименту (у %)

Показники Група		Рівні					
		Високий		Достатній		Низький	
		ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ
Дитина старшого дошкільного віку виявляє систематичну зацікавленість до використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій у	%	80	52	12	9	8	40
	К-сть	20	13	3	2	2	10

контексті освітнього процесу ЗДО							
Виявляє ініціативність під час використання цифрових інструментів у створенні найпростіших зображень, колажів, анімованих об'єктів	%	84	56	12	32	4	12
	К-сть	21	14	3	8	1	3
Задоволення від отриманих результатів під час застосування ІКТ	%	84	53	8	20	8	28
	К-сть	21	13	2	5	2	7
Середній показник		82,66	53,66	8	20,33	6,66	26,66

Згідно даним, представленим у таблиці 3.2. за показником «Дитина старшого дошкільного віку виявляє систематичну зацікавленість до використання засобів ІКТ в освітньому процесу ЗДО» високий рівень продемонструвало 80,0 % дітей ЕГ і 52 % КГ, достатній рівень – 12,0 % дошкільнят ЕГ та 9,0 % КГ, низький рівень – 8,0 % респондентів ЕГ та 40,0 % КГ.

За наступним показником «Старший дошкільник виявляє ініціативність у процесі використання цифрових інструментів у створенні найпростіших зображень, колажів, анімованих об'єктів» на завершальному етапі експерименту було одержано такі результати: високий рівень засвідчили 84,0 % респондентів ЕГ і 56,0 % КГ, достатній рівень – 12,0 % студентів ЕГ і 32,0 % КГ, низький рівень – 4,00 % учасників педагогічного дослідження ЕГ і 12,0 % КГ.

Відповідно до вищезазначеної інформації у таблиці 3.2. загалом за показниками мотиваційного критерію розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку на прикінцевому етапі експерименту високий

рівень виявлено у 82,66 % студентів ЕГ і 52,66 % КГ, достатній рівень – 8,0 % студентів ЕГ та 20,33 % КГ, низький рівень – 6,66 % респондентів ЕГ та 26,66 % КГ.

Оцінку рівнів сформованості розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за показниками мотиваційного критерію на формульовальному етапі експерименту подано на рис. 3.2. (див. додаток Ж).

Підраховуючи показники (див. рис. 3.2.) в експериментальній групі мотиваційного критерію було виявлено, що вони практично вдвічі вищі, ніж у контрольній групі.

За результатами діагностування було визначено рівні розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за кожним показником технологічного критерію. Кількісні дані рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за технологічним критерієм відображено в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Рівні розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за технологічним критерієм на формульовальному етапі експерименту (у %)

Показники Група		Рівні					
		Високий		Достатній		Низький	
		ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ
Дитина старшого дошкільного віку без утруднень використовує найпростіші та найпоширеніші комп'ютерні та мобільні пристрої для розв'язання елементарних завдань; може визначити прості цифрові технології для	%	68	40	28	20	4	40
	К-сть	17	10	7	5	1	10

реалізації власних запитів і потреб							
Може визначити способи створення та редагування простого контенту у простих форматах	%	76	32	12	32	12	36
	К-сть	19	8	3	8	3	9
Уміє використовувати комп'ютер для розробки власних інформаційних продуктів та обміну інформації для однолітків	%	72	32	16	32	12	36
	К-сть	18	8	4	8	3	9
Уміє використовувати набуті знання у практичній діяльності в умовах інклюзивного освітнього середовища	%	76	52	20	32	4	16
	К-сть	19	13	5	8	1	4
Середній показник		73,0	39,0	19,0	29,0	8,0	32,0

За показником «Дитина старшого дошкільного віку без утруднень використовує найпростіші та найпоширеніші комп'ютерні та мобільні пристрої для розв'язання елементарних завдань; може визначити прості цифрові технології для реалізації власних запитів і потреб» було одержано такі результати: високий рівень засвідчили 68,0 % вихованців старшої групи дошкільників ЕГ і 40,0 % КГ, достатній рівень – 28,0 % дітей ЕГ і 20,0 % КГ, низький рівень – 4,0 % респондентів ЕГ і 40,0 % КГ.

За показником «Може визначити способи створення та редагування простого контенту у простих форматах» було одержано такі результати:

високий рівень засвідчили 76,0 % респондентів ЕГ і 52,0 % КГ, достатній рівень – 16,0 % студентів ЕГ і 32,0 % КГ, низький рівень – 12,0 % майбутніх фахівців початкової школи ЕГ і 36,0 % КГ.

За показником «Уміння дошкільником використовувати комп'ютер для розробки власних інформаційних продуктів та обміну інформації для однолітків» високий рівень притаманний 72,0 % респондентів ЕГ та 32,0 % КГ, достатній рівень показали 20,0 % дітей старшого дошкільного віку ЕГ і 32,0 % КГ, низький рівень зафіксовано у 12,0 % респондентів ЕГ і 36,0 % КГ.

За показником «Уміння дитиною використовувати набуті знання у практичній діяльності в умовах інклюзивного освітнього середовища» високий рівень показали 76,0 % респондентів ЕГ та 52,0 % КГ, достатній рівень показали 16,0 % учасників дослідження ЕГ і 32,0 % КГ, низький рівень зафіксовано у 4,0 % респондентів ЕГ і 16,0 % КГ.

Одержано середній показник технологічного критерію високий рівень показали 73,0 % респондентів ЕГ та 39,0 % КГ, достатній рівень показали 19,0 % учасників дослідження ЕГ і 29,0 % КГ, низький рівень зафіксовано у 8,0 % респондентів ЕГ і 32,0 % КГ.

Оцінку рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за показниками технологічного критерію на формувальному етапі експерименту відображено на рис. 3.3. (див. додаток Ж).

Кількісні дані рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за рефлексивним критерієм подано в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Рівні розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за рефлексивним критерієм на формувальному етапі експерименту (у %)

Показники	Рівні					
	Високий		Достатній		Низький	
Група	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ

Уміє здійснювати самоаналіз власних цифрових вмінь	%	60	32	28	16	12	52
	К-сть	15	8	7	4	3	13
Уміє визначати власний прогрес та прогалини у використанні засобів ІКТ	%	68	20	16	20	16	60
	К-сть	17	5	4	5	4	15
Може встановити причинно-наслідкові зв'язки між діями та результатами під час використання засобів ІКТ на заняттях у ЗДО	%	88	48	4	16	8	36
	К-сть	22	12	1	4	2	9
Середній показник		72,0	33,33	16,0	17,33	12,0	49,33

За показником «Уміє здійснювати самоаналіз власних цифрових вмінь» високий рівень виявили 60,0 % респондентів ЕГ та 32,0 % КГ, достатній рівень засвідчили 28,0 % вихованців старшої групи ЗДО ЕГ і 16,0 % КГ, на низькому рівні перебувало 12,0 % дітей ЕГ і 52,0 % КГ.

За показником «Уміє визначати власний прогрес та прогалини у використанні засобів ІКТ» високий рівень притаманний 68,0 % респондентів ЕГ та 20,0 % КГ, достатній рівень показали 16,0 % учасників дослідження ЕГ і 20,0 % КГ, низький рівень зафіксовано у 16,0 % респондентів ЕГ і 60,0 % КГ.

За показником «Може встановити причинно-наслідкові зв'язки між діями та результатами під час використання засобів ІКТ на заняттях у ЗДО» високий рівень притаманний 88,0 % респондентів ЕГ та 48,0 % КГ, достатній рівень показали 4,0 % учасників дослідження ЕГ і 16,0 % КГ, низький рівень зафіксовано у 8,0 % респондентів ЕГ і 36,0 % КГ.

Оцінку рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за показниками рефлексивного критерію на формувальному етапі експерименту відображено на рис. 3.4. (див. додаток Ж).

Одержано середній показник рефлексивного критерію високий рівень показали 72,0 % респондентів ЕГ та 33,33 % КГ, достатній рівень показали 16,0 % учасників дослідження ЕГ і 17,33 % КГ, низький рівень зафіксовано у 12,0 % респондентів ЕГ і 49,33 % КГ.

Отримані результати на рис. 3.4. засвідчують, що в експериментальній групі показники рефлексивного критерію зросли, тобто збільшилася кількість вихованців старшої групи ЗДО із високим та середнім рівнями розвитку цифрової компетентності. У контрольній групі результати змінилися, однак вони мають менш виражений характер порівняно з експериментальною групою, що свідчить про ефективність реалізованих педагогічних впливів у рамках експерименту.

Кількісні дані рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за діяльнісним критерієм подано в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Рівні розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за діяльнісним критерієм на формульованому етапі експерименту (у %)

Показники Група		Рівні					
		Високий		Достатній		Низький	
		ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ
На високому рівні постійно намагається удосконалювати власну цифрову компетентність	%	76	44,44	20	16	4	40
	К-сть	19	11	5	4	1	10
Використовує он-лайн комунікацію для взаємодії і співпраці	%	76	32	16	32	8	36
	К-сть	19	8	4	8	2	9
В цілому правильно розуміє правові та етичні аспекти он-лайн спілкування	%	68	36	16	32	16	32
	К-сть	17	9	4	8	4	8

Може уникнути ризиків і загроз для фізичного та психічного здоров'я в інтернет-середовищі	%	76	52	16	28	8	20
	К-сть	19	13	4	7	2	5
Середній показник		74,0	41,11	17,0	27,0	9,0	32,0

За першим показником діяльнісного критерію високий рівень виявили 76,0 % дошкільнят ЕГ та 44,44 % КГ, достатній рівень засвідчили 20,0 % дітей ЕГ і 16,0 % КГ, на низькому рівні перебувало 4,0 % респондентів ЕГ і 40 % КГ.

За другим показником високий рівень 76,0 % респондентів ЕГ та 32,0 % КГ, достатній рівень показали 16,0 % дошкільнят ЕГ і 32,0 % КГ, низький рівень зафіксовано у 8,0 % респондентів ЕГ і 36,0 % КГ.

За третім показником високий рівень характерний 68,0 % респондентів ЕГ та 36,0 % КГ, достатній рівень властивий 16,0 % учасників педагогічного дослідження ЕГ і 32,0 % КГ, низький рівень зафіксовано у 16,0 % респондентів ЕГ і 32,0 % КГ.

За останнім показником – високий рівень притаманний 76,0 % респондентів ЕГ та 52,0 % КГ, достатній рівень властивий 16,0 % учасників педагогічного дослідження ЕГ і 28,0 % КГ, низький рівень зафіксовано у 8,0 % респондентів ЕГ і 20,0 % КГ.

Оцінку рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за діяльнісним критерієм на формувальному етапі експерименту відображено на рис. 3.5. (див. додаток Ж).

У зв'язку з отриманими результатами педагогічного дослідження убачаємо необхідність здійснити порівняльний аналіз середніх показників за всіма критеріями означених рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку.

Загальну характеристику рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за всіма критеріями на формувальному етапі,

подано в табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Рівні розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за всіма критеріями на формувальному етапі експерименту (у %)

Критерії	Рівні					
	Високий		Достатній		Низький	
	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ	КГ
Когнітивний	73	40	14	29	13	31
Мотиваційний	82,66	53,66	8	20,33	6,66	26,66
Рефлексивний	72,0	33,33	16,0	17,33	12,0	49,33
Технологічний	73,0	39,0	19,0	29,0	8,0	32,0
Діяльнісний	74,0	41,11	17,0	27,0	9,0	32,9
Середній показник	74,93	41,42	14,8	24,53	9,73	34,37

Загалом за показниками когнітивного критерію розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку на прикінцевому етапі експерименту високий рівень зафіксовано у 73,0 % старших дошкільнят ЕГ та 40,0 % КГ, достатній рівень – у 14,0 % дітей ЕГ і 29,0 % КГ, на низькому рівні залишилося 13,0 % вихованців старшої групи ЕГ і 31,0 % КГ.

За показниками мотиваційного критерію розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку на прикінцевому етапі експерименту високий рівень виявлено у 82,66 % дітей старшого дошкільного віку ЕГ і 53,66 % КГ, достатній рівень – 8,0 % учасників дослідження ЕГ та 20,33 % КГ, низький рівень – 6,66 % респондентів ЕГ та 26,66 % КГ.

За рефлексивним критерієм високий рівень виявили у 72,0 % дітей ЕГ та 33,33 % КГ, достатній рівень – 16,0 % студентів ЕГ і 17,33 % КГ, низький рівень – 12,0 % респондентів ЕГ і 49,33 % КГ.

За технологічним критерієм високий рівень засвідчили 73,0 % респондентів ЕГ та 39,0 % КГ, достатній рівень – 19,0 % респондентів ЕГ і

29,0 % КГ, низький рівень – 8,0 % учасників педагогічного дослідження ЕГ і 32,0 % КГ.

За діяльнісним критерієм високий рівень засвідчили 74,0 % респондентів ЕГ та 41,11 % КГ, достатній рівень – 17,0 % дошкільнят ЕГ і 27,0 % КГ, низький рівень – 9,0 % дітей ЕГ і 32,90 % КГ.

Аналізуючи одержані результати можемо дійти до висновку, що діти старшого дошкільного віку володіють достатнім рівнем розвитку цифрової компетентності, що свідчить про статистичну значущість одержаних результатів та ефективність визначених педагогічних умов в освітньому середовищі ЗДО.

Результати діагностичних зрізів свідчать про доречність обраних методів, засобів, організаційних форм та прийомів. Застосовані підходи демонструють свою науково-методичну обґрунтованість та практичну значущість що позитивно та якісно впливають на підвищення рівнів розвитку цифрової компетентності цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку.

Висновки до третього розділу

У третьому розділі було описано експериментальне педагогічне дослідження розвитку цифрової компетентності засобами інформаційно-комунікаційних технологій у дітей старшого дошкільного віку, що дозволило реалізувати означену мету та досягти валідних результатів дослідження.

До педагогічного експерименту було залучено на констатувальному етапі 35 здобувачів освітнього ступеня «магістр» спеціальності 012 «Дошкільна освіта», серед них: 15 студентів експериментальної групи (ЕГ) та 20 студентів контрольної групи (КГ). Респондентами дослідження також були 10 вихователів ЗДО, 10 викладачів закладу вищої освіти (ЗВО) та 50 вихованців старшої групи ЗДО на формульовальному етапі дослідження, серед

них: 25 дітей експериментальної групи (ЕГ) та 25 респондентів контрольної групи (КГ).

Послуговуючись поставленою метою експерименту на констатувальному етапі дослідження було проведено вхідне діагностування з проблематики дослідження та здійснено ґрунтовний аналіз отриманих результатів.

Припускаємо, що вірно обраний діагностичний інструментарій дозволить з'ясувати та об'єктивно оцінити рівень сформованості цифрової компетентності. У контексті сучасних викликів отримані дані слугуватимуть розробці та вдосконаленню технологій, що потребує галузь дошкільної освіти. Ключовим складником педагогічного дослідження була реалізація педагогічних умов та визначення критеріїв і рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку.

Експериментальне дослідження доводить, що застосування інноваційних технологій, сучасних методів та форм роботи, впровадження AR-технологій, розробленого діагностичного інструментарію демонструє значні позитивні результати у експериментальній групі щодо рівнів розвитку, означеної у дослідженні компетентності.

Отже, одержані результати у ході педагогічного дослідження засвідчують, що поставлені завдання розв'язано, мету досягнуто, гіпотезу дослідження підтверджено та доцільність обраних форм, методів, засобів здійснено. Водночас виконана робота не вичерпує всіх аспектів означеної проблеми дослідження.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження присвячено актуальній проблемі розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Результати дослідження засвідчили ефективність розв'язання поставлених завдань та дали підставу для формулювання наступних висновків:

1. На основі аналізу науково-методичної літератури з'ясовано стан розроблення проблеми та конкретизовано сутність основних понять дослідження.

Аналіз наукових досліджень стверджує, що проблема розроблення та теоретичного обґрунтування теоретико-методологічних основ розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного засобами ІКТ залишається актуальною, незважаючи на достатню кількість наявного наукового матеріалу у цій галузі. Це є перспективним напрямом дослідження, що й вимагає подальшого вивчення. Зокрема, особливу увагу слід приділяти формуванню інформаційної культури дітей, яка забезпечить їхню безпечну й ефективну взаємодію з цифровим середовищем.

2. Розкрито психолого-педагогічні аспекти впровадження засобів інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі ЗДО.

У системі дошкільної освіти в контексті розвитку цифрової компетентності передбачений диференційований підхід у підборі завдань, врахування вікових особливостей та акцент на чутливості дошкільнят до отримання нової інформації. Особлива увага приділяється гнучкості освітнього процесу та створенню сприятливого середовища до імплементації ІКТ в освітній процес ЗДО. Фахівець з дошкільної освіти виступає у ролі наставника, який формує у дітей дошкільного віку навички відповідального користування цифровими інструментами, критичного мислення й основ безпечної поведінки у цифровому просторі.

3. Розроблено критерії, показники та рівні розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами інформаційно-комунікаційних технологій.

У науково-педагогічному дослідженні розроблено критерії (когнітивний, мотиваційний, рефлексивний, технологічний та діяльнісний), показники до кожного критерію та рівні (низький, достатній та високий) розвитку цифрової компетентності у дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ.

4. Виявлено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність педагогічних умов щодо розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ в освітньому процесі ЗДО.

До педагогічних умов віднесено: наявність позитивної мотивації у дітей старшого дошкільного віку щодо розвитку цифрової компетентності засобами інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти; систематичне виховання у дітей відповідального ставлення до цифрових пристроїв та раціональних правил їх використання (компонент безпеки та відповідальності, що спрямований на усвідомлення дитиною необхідності виявляти обережність у цифровому середовищі та готовність звернутися за допомогою у небезпечних ситуаціях чи реагування на потенційні загрози); підвищення цифрової компетентності батьків та педагогів з метою створення умов для подальшого розвитку цифрової компетентності дітей дошкільного віку.

Розроблено та реалізовано низку завдань, що включали проведення із дітьми старшого дошкільного віку системи вправ на розвиток когнітивної, пізнавальної, комунікативної та творчої сфер діяльності: (використання технологій доповненої реальності у засвоєнні нового, бесіда, анімація малюнку тощо). Завдання були систематизовані та структуровані згідно вікових особливостей вихованців старшої групи дітей дошкільного віку. Реалізація запропонованої системи завдань сприяла удосконаленню цифрової компетентності дітей та успішній упровадженню засобів ІКТ у сучасне освітнє середовище ЗДО.

Загалом за показниками когнітивного критерію розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку на прикінцевому етапі експерименту високий рівень зафіксовано у 73,0 % старших дошкільнят ЕГ та 40,0 % КГ, достатній рівень – у 14,0 % дітей ЕГ і 29,0 % КГ, на низькому рівні залишилося 13,0 % вихованців старшої групи ЕГ і 31,0 % КГ.

За показниками мотиваційного критерію розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку на прикінцевому етапі експерименту високий рівень виявлено у 82,66 % дітей старшого дошкільного віку ЕГ і 53,66 % КГ, достатній рівень – 8,0 % учасників дослідження ЕГ та 20,33 % КГ, низький рівень – 6,66 % респондентів ЕГ та 26,66 % КГ.

За рефлексивним критерієм високий рівень виявили у 72,0 % дітей ЕГ та 33,33 % КГ, достатній рівень – 16,0 % студентів ЕГ і 17,33 % КГ, низький рівень – 12,0 % респондентів ЕГ і 49,33 % КГ.

За технологічним критерієм високий рівень засвідчили 73,0 % респондентів ЕГ та 39,0 % КГ, достатній рівень – 19,0 % респондентів ЕГ і 29,0 % КГ, низький рівень – 8,0 % учасників педагогічного дослідження ЕГ і 32,0 % КГ.

За діяльнісним критерієм високий рівень засвідчили 74,0 % респондентів ЕГ та 41,11 % КГ, достатній рівень – 17,0 % дошкільнят ЕГ і 27,0 % КГ, низький рівень – 9,0 % дітей ЕГ і 32,90 % КГ.

Отримані результати свідчать про ефективність запропонованих педагогічних умов розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, а також підтверджують доцільність їх застосування в умовах сучасного закладу дошкільної освіти.

Водночас проведене дослідження не охоплює всі аспекти вирішення окресленої проблеми, що відкриває перспективи для подальших наукових розвідок у напрямі розвитку цифрової компетентності у дітей старшого дошкільного віку засобами ІКТ, адаптації сучасних цифрових інструментів до освітнього середовища ЗДО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) : Нова редакція : затв. наказом МОН України від 21.01.2021 № 33. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 11.02.2024).
2. Биков В. Ю. Сучасні завдання інформатизації освіти. Інформаційні технології і засоби навчання: електронне наукове фахове видання. 2010. № 1. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/1162/1/> (дата звернення: 12.06.2024).
3. Биков В.Ю. Цифрова трансформація суспільства і розвиток комп'ютерно-технологічної платформи освіти і науки України. Матеріали методологічного семінару НАПН України «Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку». 4 квітня 2019 р. / За ред. В.Г. Кременя, О.І. Ляшенка. К, 2019. С.20-26.
4. Биков В., Лещенко М. Цифрова гуманістична педагогіка відкритої освіти. Теорія і практика управління соціальними системами. №4.с. 115-130. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipuss_2016_4_13 дата звернення: 12.06.2024).
5. Бібік Н. М., Єрмаков І. Г., Овчарук О. В. Компетентнісна освіта – від теорії до практики. Київ, 2005. 120 с.
6. Богуш А. М. Пізнавальна діяльність, її сутність та види / Професійна творчість: проблеми і пошуки : зб. наук. праць. К., Запоріжжя : Запорізький обл. інст. удосконалення вчителів, 1999. Вип. 16. Ч. 1. с. 8–12.
7. Богуш А. М. *Компетентнісний підхід до мовленнєвої підготовки майбутнього вихователя дошкільного закладу.* Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського : зб. наук. пр. Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2010.

Спецвип. : Сучасні тенденції в педагогічній науці України та Ізраїлю: шлях до інтеграції. С. 35-41.

8. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2004. 1440 с.

9. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: методичний посібник для студентів магістратури. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 316 с

10. Впровадження та поширення інформаційно-комунікаційних технологій у роботі дошкільного навчального закладу з дітьми, педагогами, батьками та громадськістю : тематичний збірник праць / упоряд. А. А. Волосюк; за заг. редакцією Л. А. Шишолік. Рівне : РОІППО, 2015. 85 с

11. Гавриш Н.В. Інтегровані заняття: Методика проведення. 2007. С. 128

12. Гармс Тельма. Шкала оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. Третя редакція (ECERS3) / Тельма Гармс, Річард М. Кліффорд, Деббі Краєр / пер. з англ. О. Тільна. Харків: Вид. «Ранок», 2020. 116 с

13. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Вид. 2-ге, доповн. і випр. Рівне : Волин. обереги, 2011. 552 с.

14. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.

15. Даценко Т.О. Інформаційно-комунікативні технології в дошкільній освіті: перспективи та ризики впровадження. Наукові записки НПУ ім. М. Гоголя. Сер. Психолого-педагогічні науки. 2012. № 3. С. 18-20

16. Дзябенко О., Морзе Н., Василенко С., Варченко-Троценко Л., Вембер В., Бойко М., Воротникова І., Смірнова-Трибульська Є. Інноваційні педагогічні методики в цифрову епоху : навчальний посібник. Київ : КУБГ, 2020. 261 с.

17. Дошкільна освіта : слов.-довід. / упоряд. К. Л. Крутій, О. О. Фунтікова. Запоріжжя : ЛПС, 2010. 324 с.

18. Жалдак М.І. Система підготовки вчителя до використання інформаційнокомунікаційних технологій в навчальному процесі. Науковий часопис НПУ імені МП Драгоманова. Серія 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. 2011. Вип. 11. С. 3–15.
19. Запорожцева Ю. С. Інформативно–цифрова компетентність як складник сучасного навчально-виховного процесу. Теорія і методика професійної освіти. 2019. Вип. 12. Т. 1. URL : http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/12/part_1/17.pdf (дата звернення: 23.07.2024).
20. Зязюн І. А. Філософія педагогічної дії : монографія. Черкаси : Вид. від. ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2008. 608 с.
21. Інноваційна діяльність вчителя : термінологічний словник. За заг. ред. О.І. Огієнко. Київ, 2016. 120 с.
22. Ключові компетентності для навчання впродовж життя – Цифрова компетентність. Європейська комісія. 2018. URL: <https://education.ec.europa.eu/sites/default/files/recommendation-keycompetences-lifelong-learning.pdf> дата звернення: 12.06. 2024).
23. Ковалько В. І. Використання здоров'язберігаючих технологій у початковій школі / В. І. Ковалько // Педагогіка. Психологія. Управління : «ВАКО», 2004. 296 с
24. Коменський Я. А. Велика дидактика К. : Радянська школа, 1940. 754 с.
25. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики: колективна монографія / [Н.М.Бібік, Л.С.Ващенко, О.І.Локшина [та ін.]; за заг. ред. О.В.Овчарук. К.: «К.І.С.», 2004. 112 с
26. Концепція виховання дітей та молоді в цифровому просторі / Національна академія педагогічних наук України. Київ: «Інтерсервіс», 2022. 51 с.

27. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018– 2020 роки: Концепція схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text> (дата звернення: 22.11.2024).

28. Лаврентьєва Г. П. Психолого-ергономічні вимоги до застосування електронних засобів навчання / Лаврентьєва Г. П. // Інформаційні технології і засоби навчання. 2009. Вип. 5(13).

29. Лаврентьєва Г. П. Психолого-педагогічні аспекти використання ІКТ у початковій школі. Інформаційні технології і засоби навчання, 2012. С. 29-34.

30. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : Академія, 2007. Т. 1. 608 с.

31. Лозова В.І., Троцько Г.В. Теоретичні основи виховання і навчання: навч. посібн. / Харк. держ. пед. ун-т ім. Г.С. Сковороди. – 2-е вид., випр. і доп. Х.: ОВС, 2002. 400 с.

32. Луговий В. І. Педагогічна освіта в Україні: структура, функціонування, тенденції розвитку. К. : МАУП, 1994. 196 с.

33. Моє педагогічне кредо / Джон Дьюї ; пер. з англ. В. О. Коваленка. Шлях освіти. № 1. С. 50–55.

34. Морзе Н. В. Методика навчання інформатики : навч. посіб. : у 4 ч. за ред. акад. М. І. Жалдака. Київ : Навчальна книга, 2003. Ч. I: Загальна методика навчання інформатики. 254 с.

35. Мурашко Н. Формування мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у школі. Дошкільна освіта. 2014. URL : <http://dnz.ucoz.net/blog/2014-02-03> (дата звернення: 12.06. 2024).

36. Наказ від 18.08.2023 № 685/1013 Про затвердження Порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1583-23#Text> (дата звернення: 11.08.2024 р.)

37. Наливайко Олексій. Цифрова компетентність: сутність поняття та динаміка його розвитку. ResearchGate. August. 2021, С. 40-65 URL : https://www.researchgate.net/publication/354234675_CIFROVA_KOMPETENTNIST_SUTNIST_PONATTA_TA_DINAMIKA_JOGO_ROZVITKU (дата звернення: 22.11.2024).

38. О. М. Спирін. Критерії і показники якості інформаційно-комунікаційних технологій навчання. Інформаційні технології і засоби навчання, №1, 2013. doi: <https://doi.org/10.33407/itlt.v33i1.788>.

39. Педагогічний словник / за ред. М. Д. Ярмаченка. Київ : Пед. думка, 2001. 516 с.

40. Підласий І. П. Практична педагогіка або три технології : інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти. Київ : Видав. дім «Слово», 2004. 616 с.

41. Поніманська Т. Умови застосування комп'ютера в навчально-виховному процесі дошкільних навчальних закладів // Вісник Інституту розвитку дитини. Сер. : Філософія, педагогіка, психологія. 2014. Вип. 32. С. 90-95.

42. Про дошкільну освіту: Закон України від 06.06.2024 р. № 3788-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text> (дата звернення: 16.07.2024).

43. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2020-%D0%BF#n9> дата звернення: 12.06.2024).

44. Решетник С. М. Критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх офіцерів внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України до службової діяльності. Зб. наук. праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». 2013. №2 (8). С. 217–223.

45. Рудницька К. В. Сутність понять «компетентнісний підхід», «компетентність», «компетенція», «професійна компетентність» у світлі сучасної освітньої парадигми. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2016. Вип. 1 (38). С. 241-244.

46. Сисоєва С. О., Рейпольська О.Д. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку: новий погляд. Вісник Національної академії пед. наук України. 2020. № 2 (1). С. 1-10.

47. Смолянко Ю. М. Використання електронного навчального середовища Moodle під час підготовки майбутніх вихователів ДНЗ. Молодий вчений. 2017. № 4 (44). С. 460–464.

48. Смолянко Ю. М. Використання інформаційно-комунікаційних техно-логій під час підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. Вплив досягнень психологічних і педагогічних наук на розвиток сучасного суспільства : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 10–11 берез. 2017 р.). Харків : Центр пед. дослідж., 2017. С. 75–78.

49. Смолянко Ю. М. Формування професійної культури майбутніх фахівців дошкільної освіти у процесі магістерської підготовки: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Чернігів, 2018. 285 с.

50. Стеганцева В. В. Формування інформаційно-цифрової компетентності молодших школярів у процесі соціально-педагогічної комунікації: дис. ... доктора філософії: 231 / ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Полтава, 2022. 295 с.

51. Технологія формування цифрової компетентності майбутніх учителів засобами гейміфікації / О. А. Жерновникова та ін. Information Technologies and Learning Tools. 2020. Т. 75, № 1. С. 170–185. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v75i1.3036>.

52. Цифрова адженда України – 2020. («Цифровий порядок денний–2020»). Концептуальні засади (версія 1.0). Першочергові сфери, ініціативи,

проекти “цифровізації” України до 2020 року. URL: <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf> (дата звернення: 10.10.2024).

53. Швачич Г.Г., Толстой В.В, Петречук Л.М., Іващенко Ю.С., Гуляєва О.А., Соболенко О.В. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології: Навчальний посібник. Дніпро: НМетАУ, 2017. 230 с.

54. Bizami N. A., Tasir Z., Kew S. N. Innovative pedagogical principles and technological tools capabilities for immersive blended learning: A systematic literature review. *Education and Information Technologies*. 2023. Vol. 28. P. 1373–1425. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10639-022-11243-w> (дата звернення: 12.06.2024).

55. Ala-Mutka, K. (2011). *Mapping Digital Competence: Towards a Conceptual Understanding*. Luxemburg: IPTSJRC.

56. Harper & Row, Publishers, 1954. P. 369. URL: <https://www.eyco.org/nuovo/wp-content/uploads/2016/09/Motivation-and-Personality-A.H.Maslow.pdf> (дата звернення: 21.03.2024).

57. Núñez-Cana, L.M., de Obesso, M.D.L.M., & Pérez-Rivero, C.A. (2022). New challenges in higher education: A study of the digital competence of educators in COVID times. *Technological Forecasting and Social Change*, 74, article number 121270. doi: 10.1016/j.techfore.2021.121270.

58. Scott, C. *The Futures of Learning 3: What kind of pedagogies for the 21st century?* UNESCO Education Research and Foresight, Paris. [ERF Working Papers Series, no. 15]. URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002431/243126e.pdf> (дата звернення: 22.11.2024).

59. Su, J., Yang, W. Digital competence in early childhood education: A systematic review. *Educ Inf Technol* **29**, 4885–4933 (2024). <https://doi.org/10.1007/s10639-023-11972-6>.

60. Vasyl Shunkov, Olena Shevtsova, Valentyne Koval, Tetyana Grygorenko, Liudmyla Yefymenko, Smolianko, Y., Oleksandr Kuchai. *Prospective Directions of Using Multimedia Technologies in the Training of Future Specialists*.

IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security, Vol. 22
No. 6 June 2022. P. 739-746.

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкета для визначення рівня цифрової компетентності фахівців дошкільної освіти

На Ваш погляд, що означає поняття «цифрова компетентність»? Свою відповідь обґрунтуйте.

Який у Вас стаж педагогічної діяльності?

- А) До трьох років;
- Б) До п'яти років;
- В) Десять років педагогічної діяльності;
- Г) Більше десяти років педагогічної діяльності;
- Г) Відсутній педагогічний стаж.

Яку посаду Ви зараз обіймаєте у ЗДО?

- А) Директор ЗДО;
- Б) Вихователь-методист;
- В) Вихователь ЗДО;
- Г) Інше: _____

Який у Вас освітній рівень?

- А) ОС «молодший спеціаліст»;
- Б) ОС «бакалавр»;
- В) ОС «магістр»;
- Г) Третій (освітньо-науковий рівень вищої освіти) – PhD.

Чи є у Вас вдома комп'ютер/ноутбук, що підключений до мережі Інтернет?

- А) Так, є;
- Б) Ні, немає/

Чи використовуєте ви ІКТ-засоби для підготовки матеріалів до занять/методичних заходів?

- А) Так, постійно;
- Б) Ні, використовую інші ресурси та можливості;
- В) Мені комфортніше використовувати більш звичні джерела для пошуку інформації – журнали, книги.

Як часто Ви підвищуєте рівень власної цифрової компетентності, відвідуючи курси підвищення кваліфікації, семінари, вебінари тощо?

- А) Намагаюсь це робити раз на рік;
- Б) Три рази на рік;
- В) Не підвищую рівень цифрової компетентності;
- Г) Інше: _____

Які ІКТ-інструменти Ви використовуєте у процесі підготовки та проведення занять? (можна вибрати кілька варіантів):

- А) Системи управління навчанням (Moodle, Google Classroom тощо)
- Б) Платформи для дистанційного навчання (Zoom, WebEx, Google Meet тощо);
- В) Соціальні мережі для досягнення освітньої мети
- Г) Інтерактивні дошки/інструменти (Padlet, Jamboard, Mirro тощо)
- Г) Інше (зазначте): _____

Чи маєте Ви власний блог/Web-сайт?

- А) Так;
- Б) Ні.

Чи володієте Ви навичками роботи з інструментами візуалізації даних (Canva, Photoshop, Power Point, Excel)?

- A) Так;
- Б) Володію, але на мінімальному рівні;
- В) Не володію зовсім, але хотілось би опанувати.

Чи бачите Ви необхідність у проведенні додаткових тренінгів з цифрової компетентності для педагогів ДО?

- A) Так;
- Б) Ні.

Оцініть власний рівень цифрової компетентності

- A) Впевнений користувач ПК;
- Б) Цифрова компетентність знаходиться на достатньому рівні;
- В) Потребую вдосконалення навичок користування засобами ІКТ.

Ваші думки та побажання стосовно розвитку цифрової компетентності у фахівців дошкільної освіти

Додаток Б

Снапкод для вивчення об'єктів Сонячної системи із додатку Snapchat

Animated Drawings Blog ↗ A

STEP 1/4

UPLOAD A DRAWING

Upload a drawing of **ONE** character, where the arms and legs don't overlap the body (see examples).

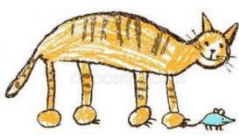
START WITH AN EXAMPLE

Feel free to try the demo by clicking on one of the following example images.

CHECKLIST

- Ⓞ Make sure the character is drawn on a white

STEP 2/4

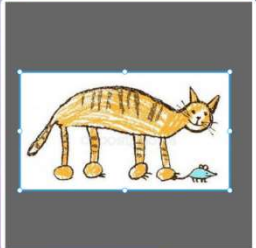
FIND THE CHARACTER

We've identified the character, and put a box around it.

CHECKLIST

- Ⓞ Resize the box to ensure it tightly fits one character.

Previous
Next →

STEP 3/4

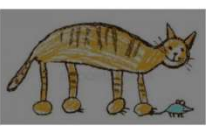
HIGHLIGHT THE CHARACTER

We've separated the character from the background, and highlighted it.

CHECKLIST

- Ⓞ If the body parts of your character are not highlighted, use the pen and eraser tools to fix it.

Previous
Next →

STEP 4/4

MARK THE CHARACTER'S JOINTS

Here are your character's joints! Here's an example of what it should look like:

CHECKLIST

- Ⓞ If your character doesn't have any arms, drag the elbows and wrist joints far away from the character and it can still be animated.

Adjust by dragging the points

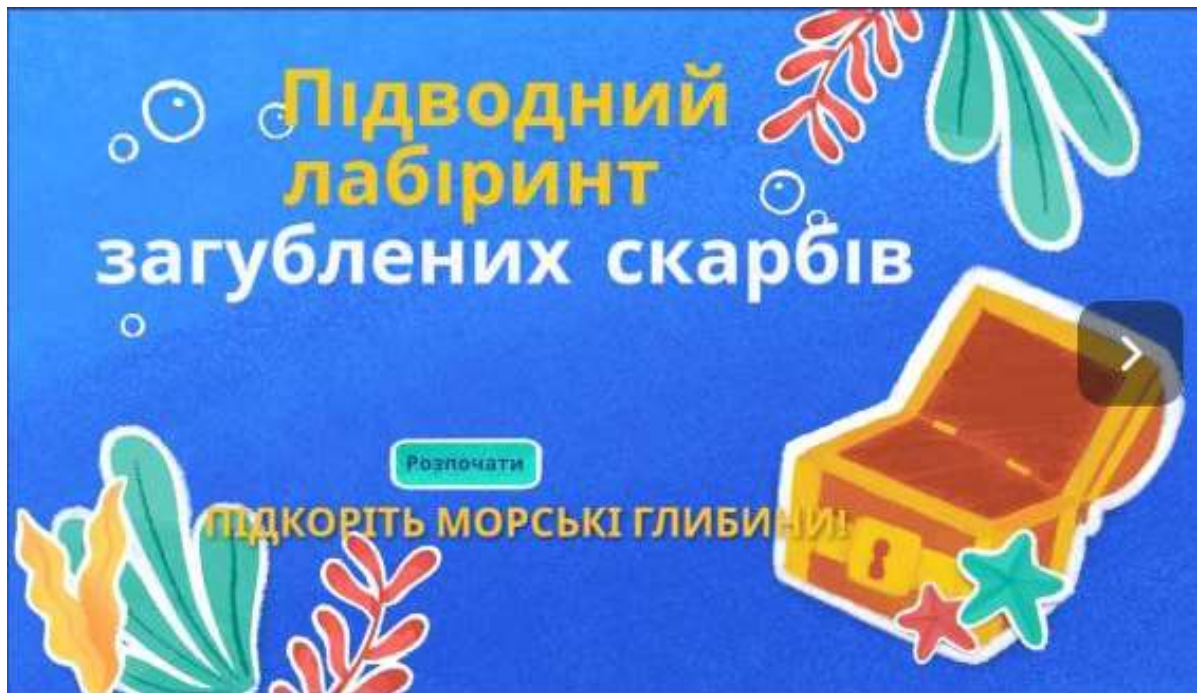

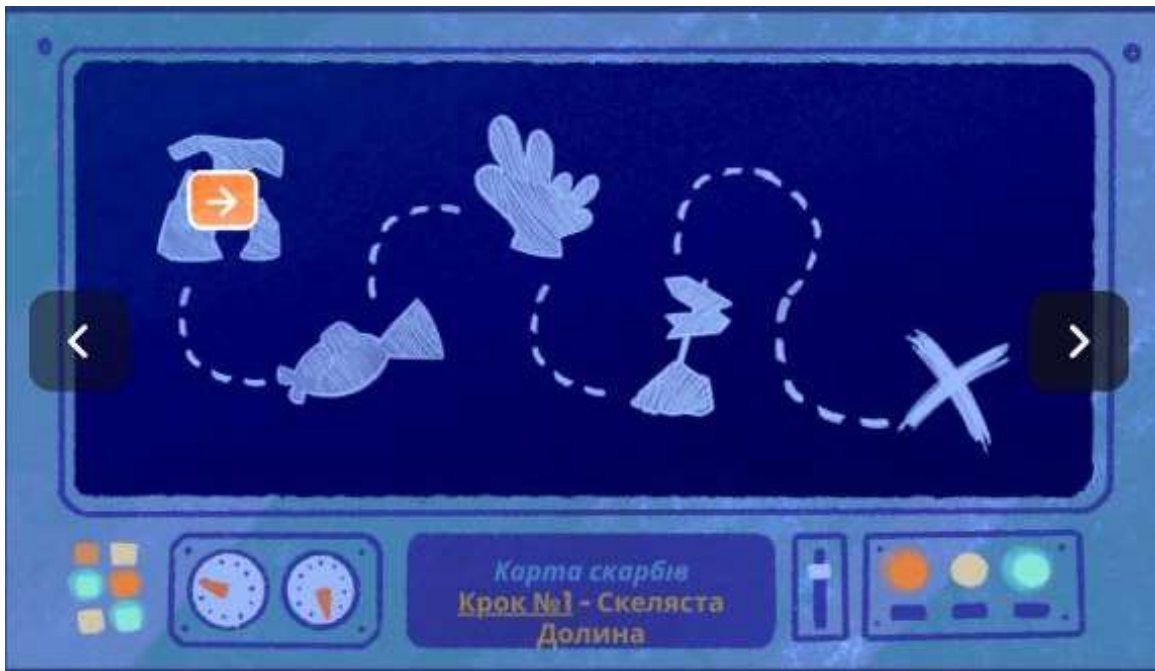
Previous
Next →

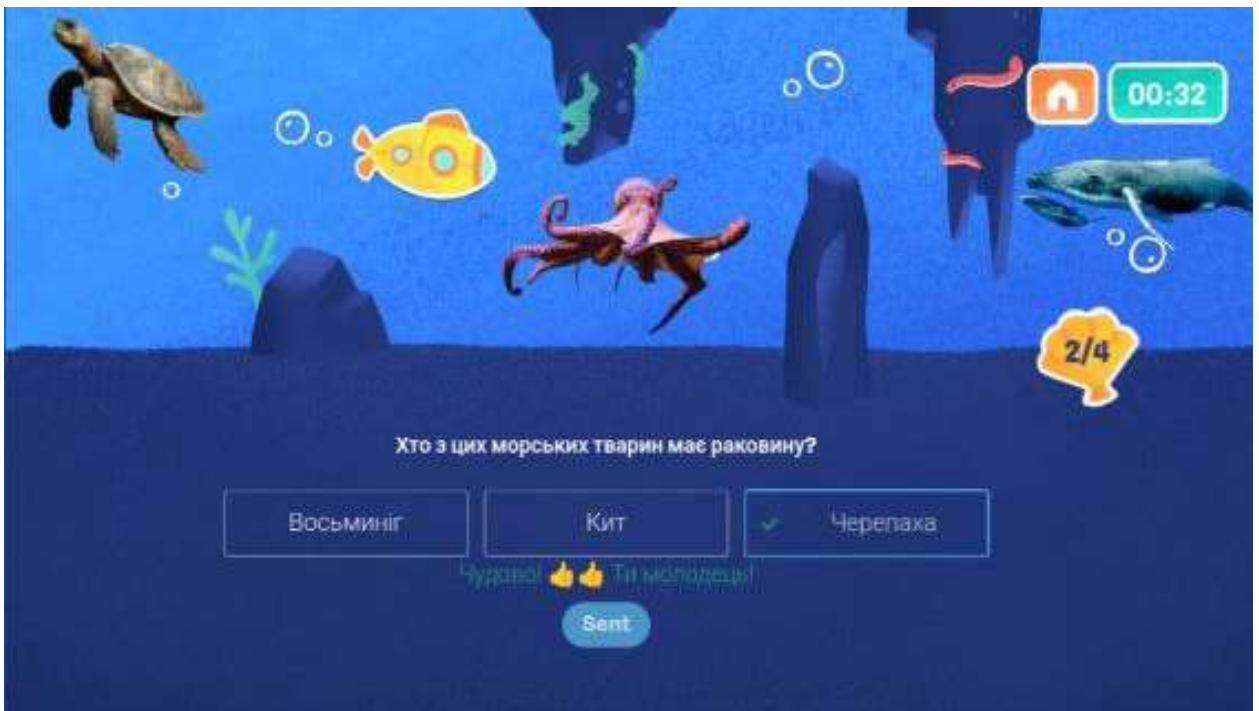
Приклад завдання, яке мали виконати діти старшого дошкільного віку на платформі «Animated Drawings з покроковою інструкцією

Додаток Д

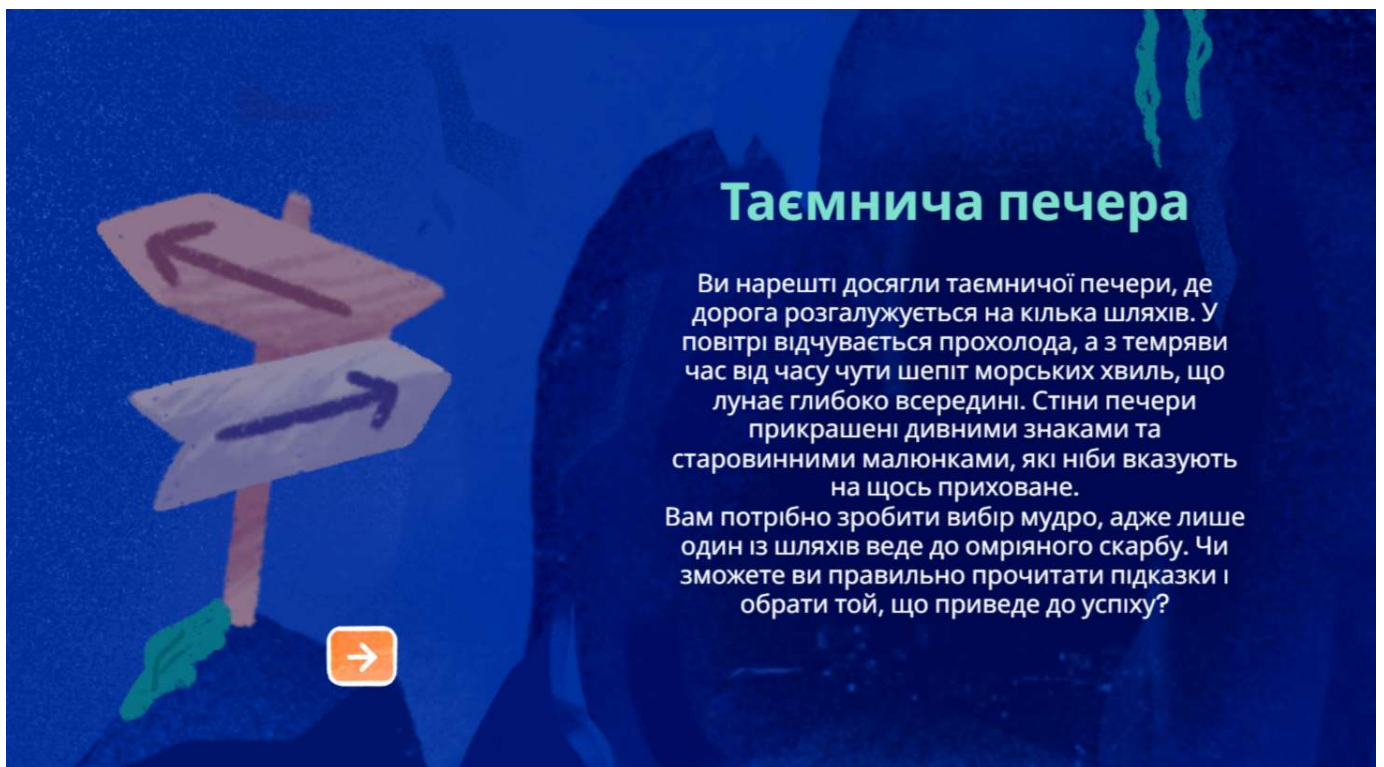
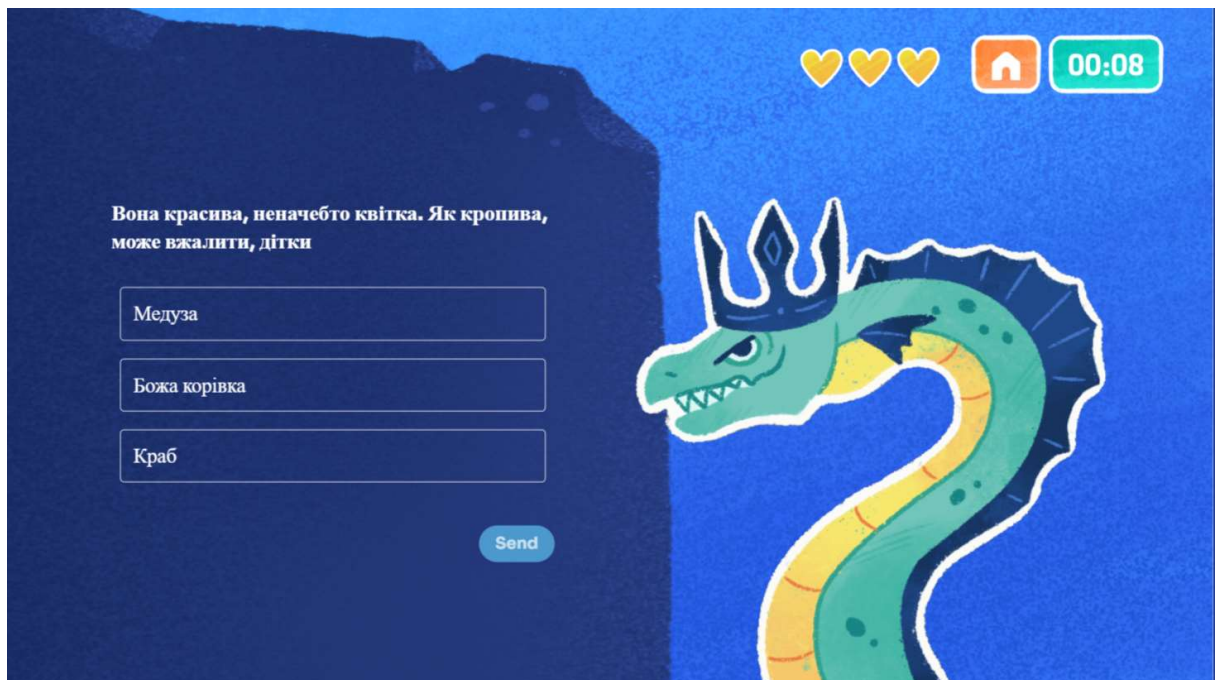
Гра-квест на платформі «Genially.com»

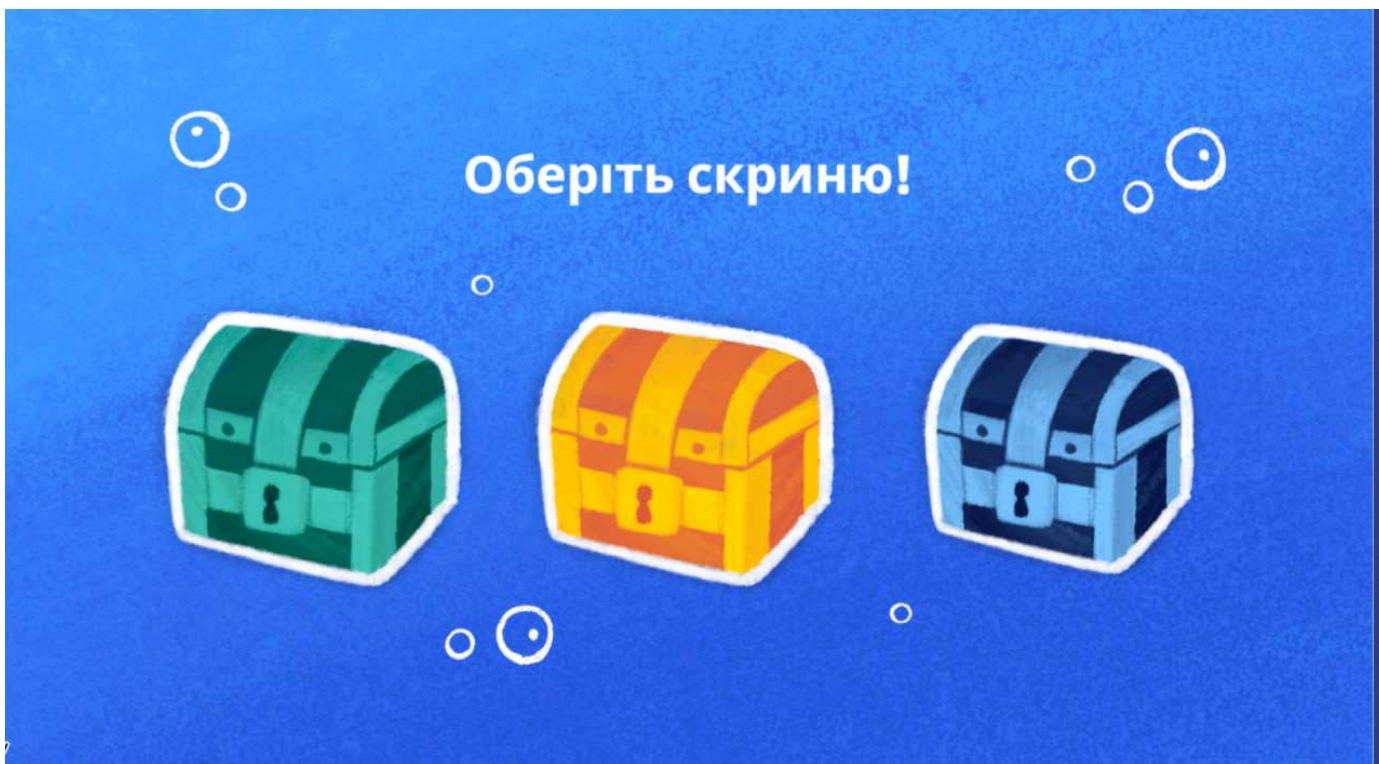
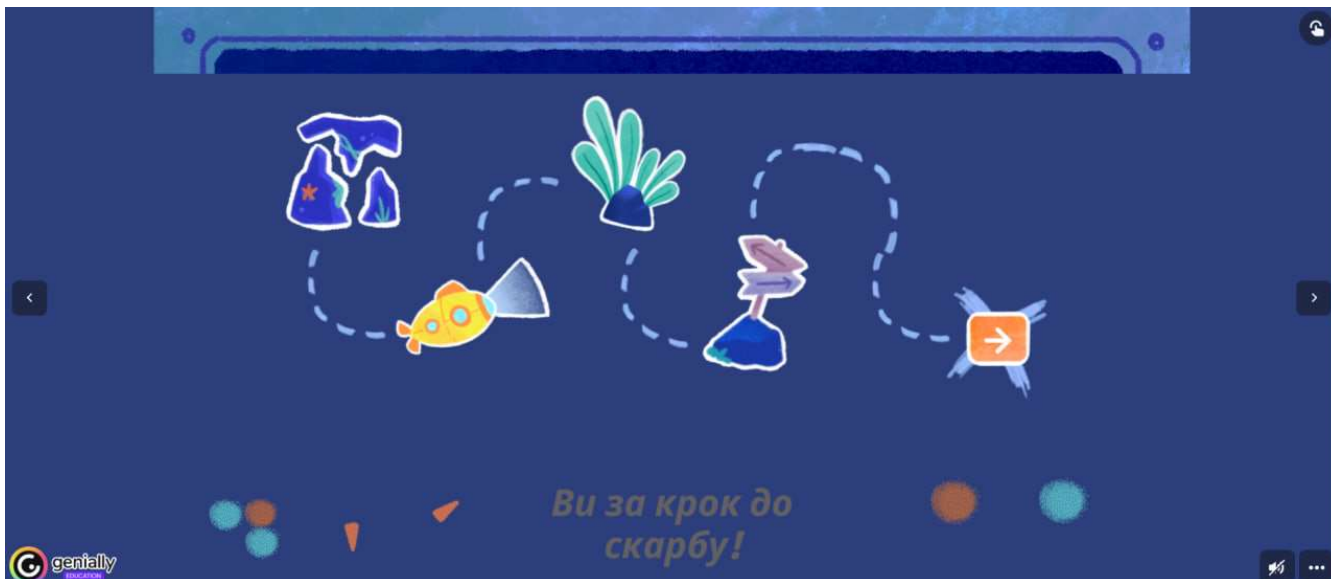

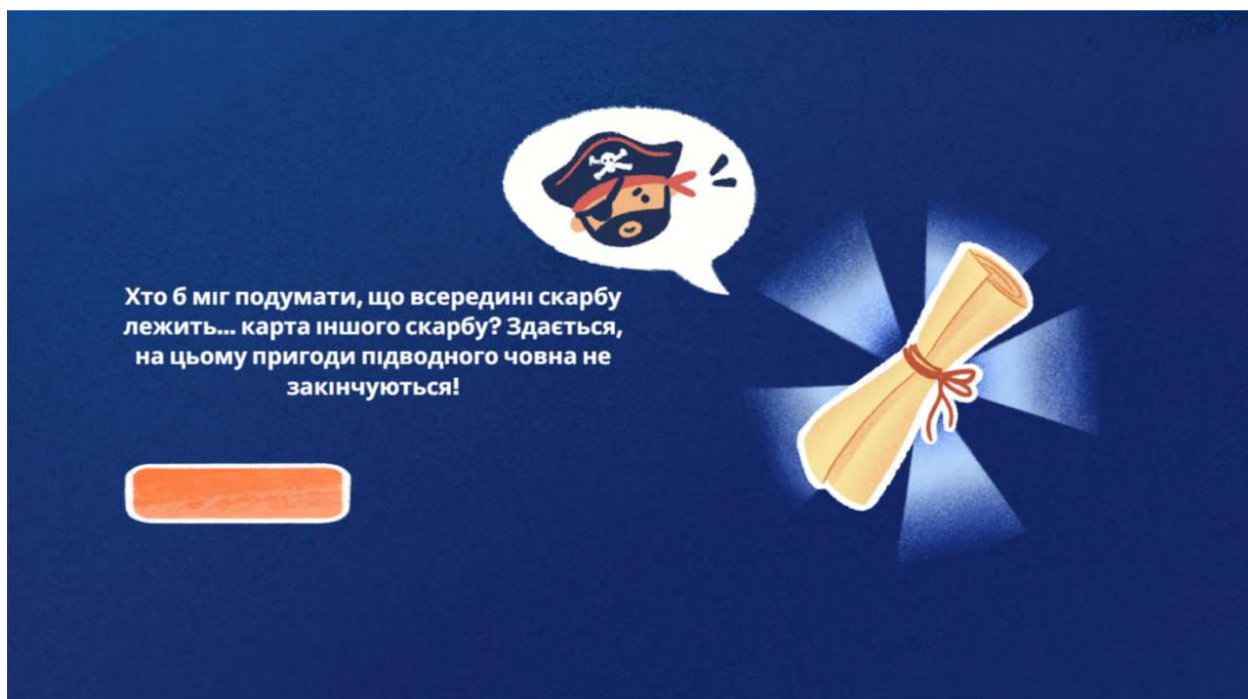

Платформа Code.org

Pre-reader Express (2024)

Версія

2024

Вивчайте інформатику, проходячи ці уроки у власному темпі! Навчіться створювати комп'ютерні програми, розвивати навички вирішення проблем і справлятися з цікавими викликами! Створюйте ігри та творчі проекти, якими можна ділитися з друзями, родиною та вчителями.

Продовжити

Отримати допомогу

Послідовність дій

Назва уроку	Прогрес
1. Learn to Drag and Drop	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
2. Sequencing with Scrat	1 2 3 4 5 6 7
3. Programming with Angry Birds	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
4. Programming with Rey and BB...	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
5. Programming with Harvester	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

Інструкції

Клацни блок картинки

Гаразд

Робоча область: Почати спочатку

Українська Версія: 2024

studio.code.org/s/pre-express-2024/lessons/1/levels/2

Урок 1: Learn to Drag and Drop 2

Інструкції

Перетягни блок до цілі

Робоча область:

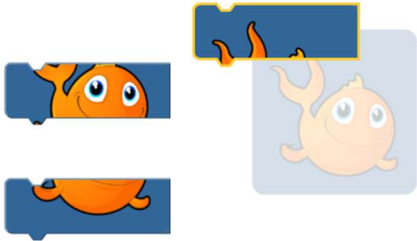
Українська Версія: 2024

Урок 1: Learn to Drag and Drop 5 Владислава

Інструкції

Склади блоки для формування зображення

Робоча область: Почати спочатку

Українська Версія: 2024

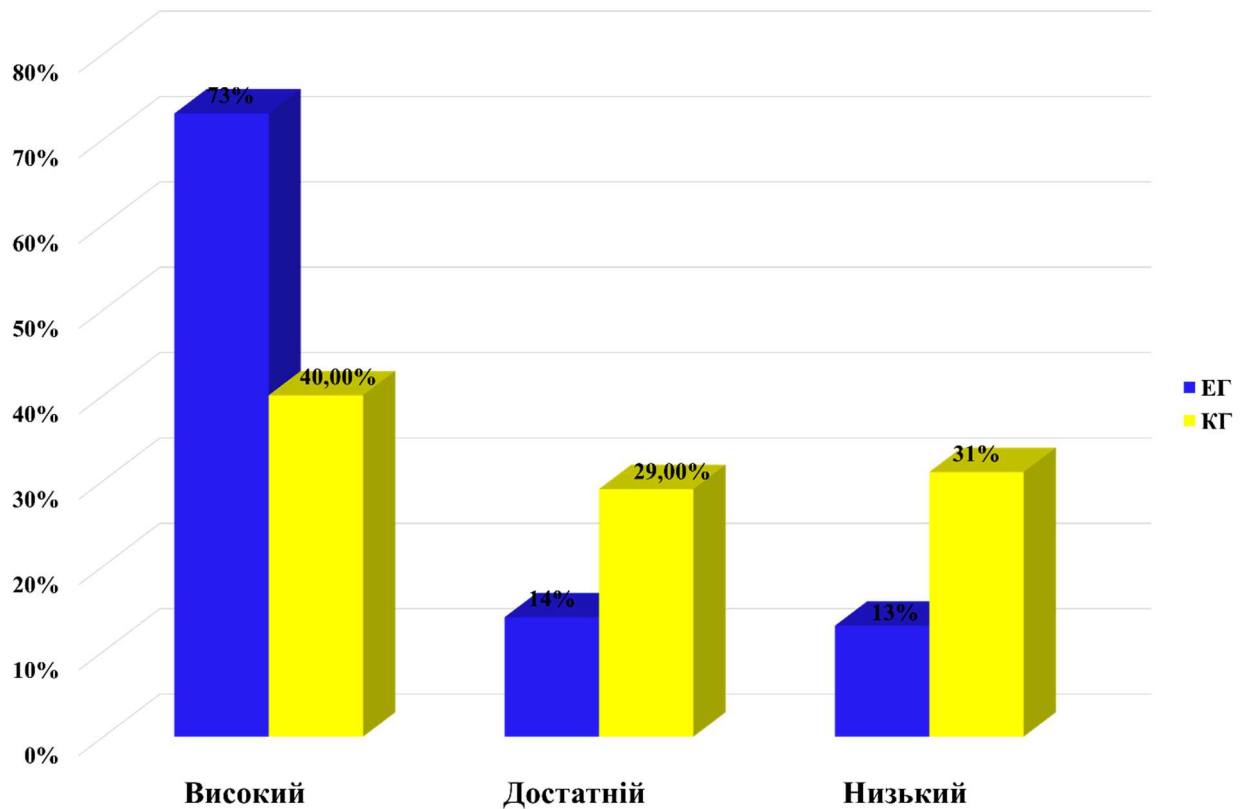

Рис. 3.1. Оцінка рівнів розвитку цифрової компетентності у дітей старшого дошкільного віку в освітньому середовищі ЗДО за когнітивним критерієм на формуальному етапі експерименту (у %)

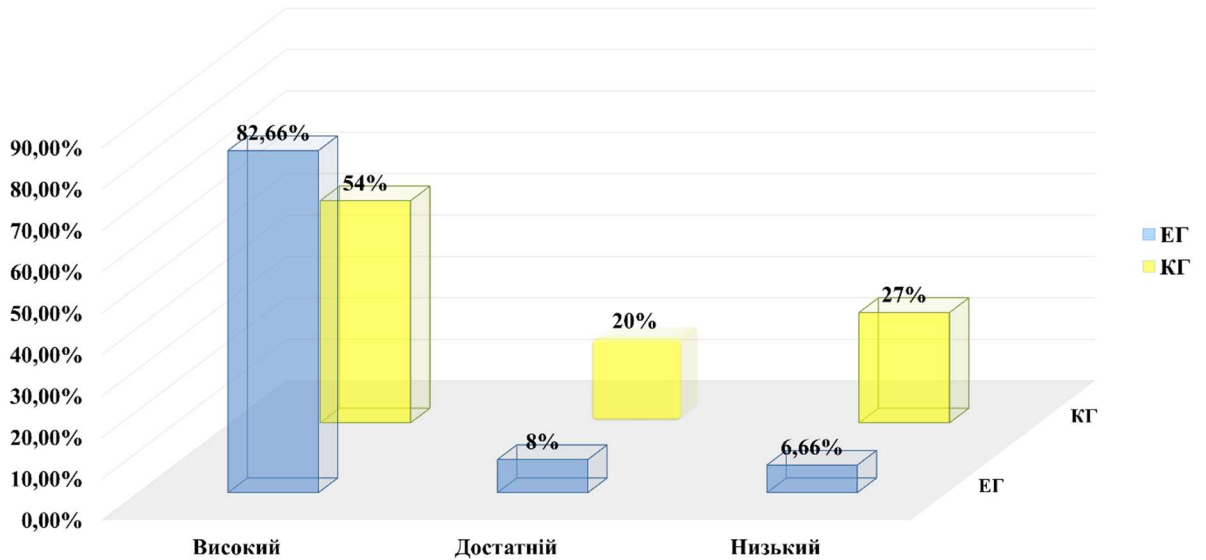

Рис. 3.2. Оцінка рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за мотиваційним критерієм на формульовальному етапі експерименту (у %)

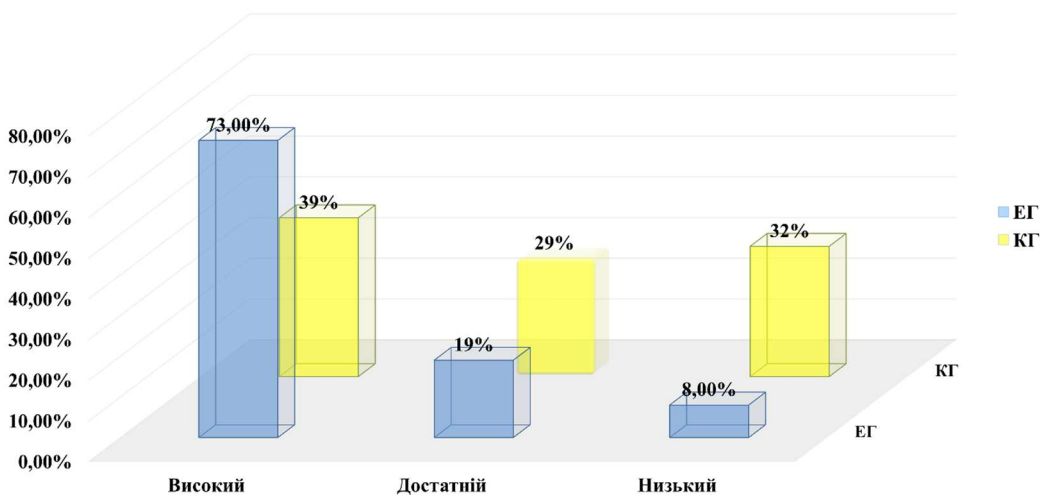

Рис. 3.3. Оцінка рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за технологічним критерієм на формульовальному етапі експерименту (у %)

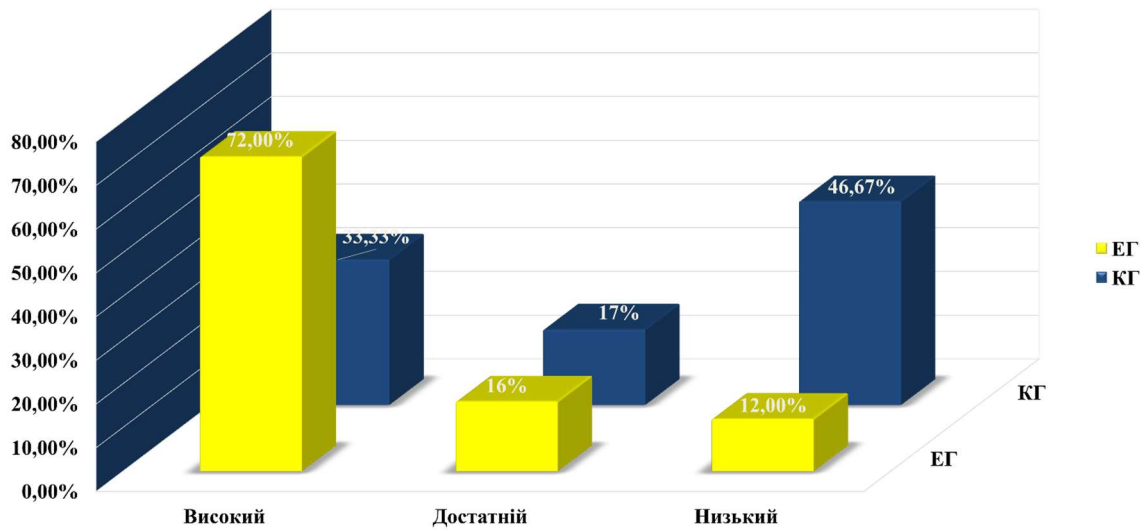

Рис. 3.4. Оцінка рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за рефлексивним критерієм на формульовальному етапі експерименту (у %)

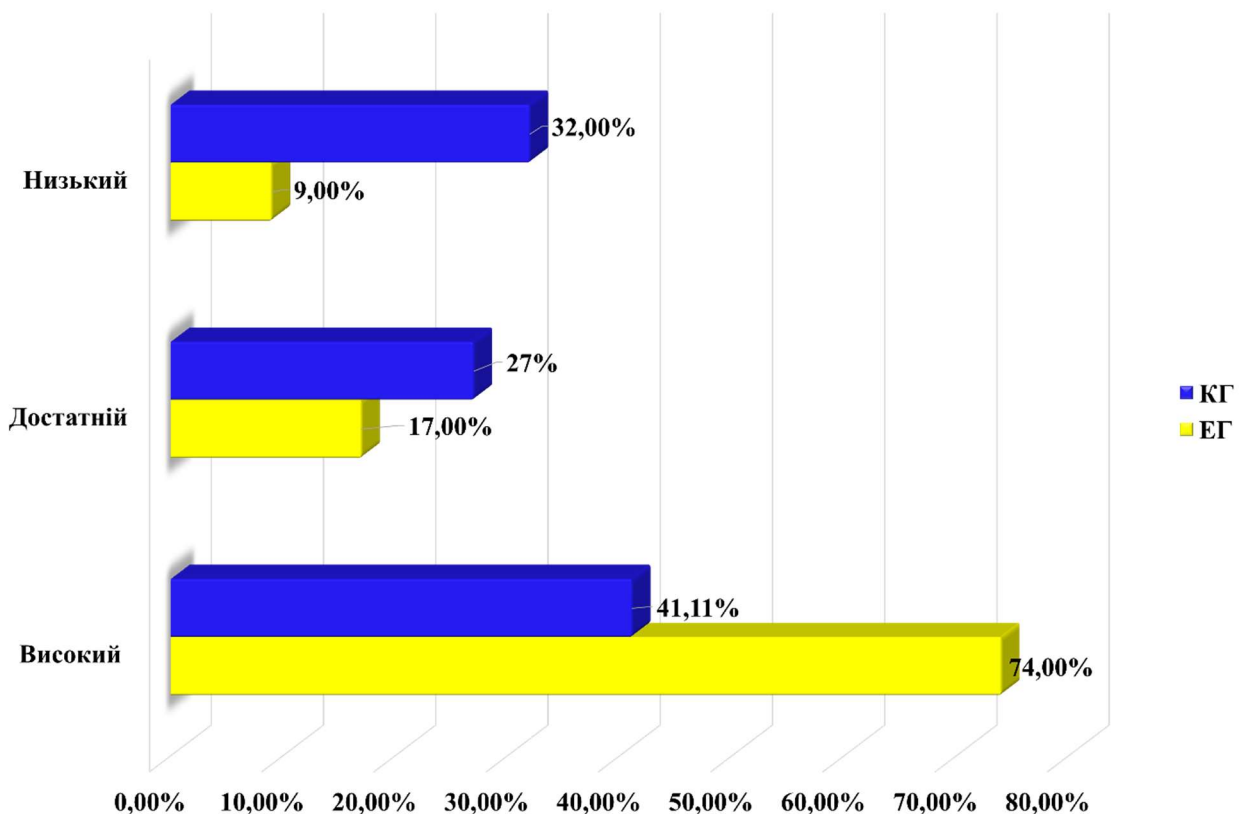

Рис. 3.5. Оцінка рівнів розвитку цифрової компетентності дітей старшого дошкільного віку за діяльнісним критерієм на формульовальному етапі експерименту (у %)

Сертифікат

2350-12437-21410

засвідчує, що

Гончарова Владислава Богданівна
02.12.2024 успішно завершив(-ла) навчання
згідно з програмою підвищення кваліфікації вчителів
що передбачено Постановою КМУ від 21.08.2019 №800,
за напрямом "Цифровізація суспільства та освіти" з теми:
**«Штучний інтелект — асистент вчителя у новому
навчальному році»**
обсягом 15 год. / 0.5 кред. ECTS
та підвищив(-ла) рівень цифрової компетентності

Номер: 2350-12437-21410
Видано: 02.12.2024
Перевірка сертифікату:
<https://academyranok.com.ua/valid/>

Суб'єкт підвищення кваліфікації ТОВ Видавництво «Ранок» (код ЄДРПОУ 31060300)
Відповідно до коду виду економічної діяльності 85.59 «Інші види освіти, н.в.і.у.»
(КВЕД:2010), який включає діяльність курсів із підвищення професійної кваліфікації

Директор В.Ф. Круглов

Центр нової освіти
Івана Іванова

№ 126892
від 23.10.2024,
м. Київ

СЕРТИФІКАТ

підвищення кваліфікації

засвідчує, що

Владислава Гончарова
пройшов(ла) дистанційне навчання в рамках вебінару
**"Створення навчальної інфографіки за допомогою вебсервісу
Easel.ly"**
обсягом 2 акад. год. (0,06 кредиту ЄКТС) згідно з програмою підвищення
кваліфікації за напрямом "інформаційні технології" та вдосконалив(ла)
такі компетентності: професійно-педагогічна, інформаційно-цифрова.
Вебадреса вебінару: <https://umity.in.ua/webinar?id=724778>

Іван Іванов
засновник Центру нової освіти
та платформи "УМІТИ",
тренер з інноваційних технологій,
педагогічний дизайнер

УМІТИ
Навчання відбувалось на веб-платформі УМІТИ.УКР
та передбачало перегляд вебінару, опрацювання
тематичних матеріалів і підсумкове тестування.

©ОП Іванов Іван Юрійович, номер запису в ЄДР: 2 066 000 0000 040053 від 05.02.2016 р.
КВЕД 85.59: академічне навчання, діяльність курсів з підвищення професійної кваліфікації, навчання комп'ютерній грамоті та ін.

№ 125341
від 23.04.2024,
м. Київ

**Центр нової освіти
Івана Іванова**

СЕРТИФІКАТ

підвищення кваліфікації

засвідчує, що

Владислава Гончарова

пройшов(ла) дистанційне навчання в рамках мікрокурсу

"Створення відеоуроків у сервісі Canva для дошкільного навчання"

обсягом 2 акад. год. (0,06 кредиту ЄКТС) згідно з програмою підвищення кваліфікації за напрямом "освітні методи й технології" та вдосконалив(ла) такі компетентності: предметно-методична, інформаційно-цифрова.

Вебадреса мікрокурсу: <https://umity.in.ua/card/?id=520341>

УМІТИ
Навчання відбувалось на веб-платформі "УМІТИ" й передбачало опрацювання інструктивно-методичних матеріалів і підсумкове оцінювання.

Іван Іванов
засновник Центру нової освіти та платформи "УМІТИ",
тренер з інноваційних технологій,
педагогічний дизайнер

Іванов Іван Юрійович
засновник Центру нової освіти та платформи "УМІТИ",
тренер з інноваційних технологій,
педагогічний дизайнер

ФОП Іванов Іван Юрійович, номер запису в ЄДР: 2 066 000 0000 040053 від 05.02.2016 р.
КВЕД 85.59 академічне навчання, діяльність курсів з підвищення професійної кваліфікації, навчання комп'ютерній грамоті та ін.

Суб'єкт підвищення кваліфікації — товариство з обмеженою відповідальністю «ЕДЮКЕЙШНАЛ ЕРА» (ЄДРПОУ: 42502643)

Сертифікат

засвідчує, що

Гончарова Владислава Богданівна

пройшов/-ла курс підвищення кваліфікації за видом «онлайн-курс»

«Учителі в курсі: базовий курс з розвитку цифрових навичок освітян»

[тривалість — 30 годин / 1 кредит ЄКТС]

та здобув/-ла знання та навички з теми курсу

Курс розроблено проектом «Навчаємось разом» спільно зі студією онлайн-освіти EdEra за фінансової підтримки Європейського Союзу й Міністерства закордонних справ Фінляндії та підтримки Міністерства освіти і науки України

НАВЧАЄМОСЬ РАЗОМ | МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ | Ministry for Foreign Affairs of Finland | ПРЯМУЄМО РАЗОМ | FCG | edera

12.10.2024
dedac39a-0f75-4d9f-ab7c-4be074eaa2ee

Ілля Філіпов
Директор ТОВ «Едюкейшл Ера»

Сертифікат розроблено відповідно до п. 13 постанови КМУ від 21 серпня 2019 р. № 800 (зі змінами й доповненнями, внесеними постановою КМУ від 27 грудня 2019 року № 1133 та наказом МОН від 09 вересня 2022 р. № 805).

CERTIFICATE

OF ATTENDANCE

This certificate is awarded to:

HONCHAROVA VLADYSLAVA

in recognition of participation in a 1,5 hour lecture

Creating Persuasive "Digital Moments" - RAYMOND A. LUTZKY

UGF CEO
VIKTOR HALASIUK, PH.D

K.FUND CEO
YURIY PYVOVAROV

64fa444f6e44dd254903e98e

CERTIFICATE ID

08/09/2023

DATE

PROMETHEUS

СЕРТИФІКАТ
Виданий 23.10.2023
prometheus.org.ua

СЕРТИФІКАТ

ЦЕЙ СЕРТИФІКАТ ЗАСВІДЧУЄ, ЩО

Владислава Гончарова

успішно закінчив(ла) курс

«Безпека в інтернеті під час війни: практичний курс»,

наданий викладачами курсу

через платформу масових відкритих онлайн-курсів **Prometheus**,

та навчився(лася):

- конструювати та реалізувати сучасні програми навчання школярів із використанням різноманітних методів, форм і технологій,
- діагностувати освітній процес і складати індивідуальні освітні маршрути для становлення учня як особистості, громадянина, інноватора;

сформував(ла):

- цифрову й інформаційно-комунікаційну компетентності,
- навички критичного підходу й системного мислення.

Форма навчання - дистанційна.

Кількість годин - 15 годин (0,5 кредитів ЄКТС).

Іван Примаченко

Директор ГО «Прометеусь»

ГО «Прометеусь», ЄДРПОУ 39598867
Надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації педагогічних працівників згідно з КВЕД 85.59.

Автентичність цього сертифікату може бути перевірена за
<https://certs.prometheus.org.ua/cert/153fa29528e04b7480a940e923f530b2>

№ 265

СЕРТИФІКАТ

УЧАСНИКА(-ЦІ)

SUMMIT
ПРОГРЕСИЛЬНИХ
ОСВІТЯНГончарова
Владислава

0,3 кредити ECTS (8 годин) / 07.12.24 м. Київ

БОГДАН ФЕРЕНС
ЗАСНОВНИК ГО «ПРОГРЕСИЛЬНІ»FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG

PROGRESIVNI

Суб'єкт підвищення кваліфікації ТОВ Видавництво «Ранок» (код ЄДРПОУ 31060300)
Відповідно до коду виду економічної діяльності 85.59 «Інші види освіти, н.в.і.у.»
(КВЕД-2010), який включає діяльність курсів із підвищення професійної кваліфікації

ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

СЕРТИФІКАТ

ПРО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗАСВІДЧУЄ, ЩО
Гончарова Владислава БогданівнаПРОЙШОВ(-ЛА) ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ЗА ВИДОМ «ВЕБІНАР» (ДИСТАНЦІЙНО) НА ТЕМУ:
**«Помічники сучасного вчителя: нейромережі та штучний
інтелект»**ТА ВДОСКОНАЛИВ(-ЛА)
свою професійно-педагогічну компетентністьВіктор Круглов,
директор
ТОВ Видавництво «Ранок»Обсяг: 2 акад. год (0,06 кред. ЄКТС)
Номер: 7724-9491-21410
Дата: 03.12.2024

- Сертифікат розроблено відповідно до Постанови КМУ від 21 серпня 2019 р. № 800
- (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 27 грудня 2019 р. № 1133).
- Сертифікат можна перевірити в реєстрі сертифікатів ТОВ Видавництво «Ранок» за посиланням

СЕРТИФІКАТ

№03.10/2024-305
ЗАСВІДЧУЄ, ЩО

Владислава Гончарова

взяв (-ла) участь
у I Всеукраїнських педагогічних читаннях пам'яті академіка Володимира Бондаря
«Контексти наукових досліджень Володимира Бондаря. Адаптивне навчання
студентів в умовах воєнного стану та відновлення України», де пройшов (-ла)
підвищення кваліфікації тривалістю 6 годин (0,2 кредити ЄКТС)

Ректор
Віктор АНДРУЩЕНКО

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ» ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА**
ФАКУЛЬТЕТ ДОШКІЛЬНОЇ, ПОЧАТКОВОЇ
ОСВІТИ І МИСТЕЦТВ

СЕРТИФІКАТ

Владислави Гончарової

УЧАСНИКА(-ЦІ) ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
СТУДЕНТСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ «ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СУЧАСНОЇ
ОСВІТИ ТА НАУКИ В УКРАЇНІ У СВІТЛІ ІДЕЙ К. Д. УШИНЬСЬКОГО
(1823/1824-1870/1871)»

ОБСЯГ: 6 годин (0,2 кредити ЄКТС)
29 березня 2024 р.

Ректор
університету _____ проф. Олег ШЕРЕМЕТ

Декан
факультету _____ проф. Світлана СТРИЛЕЦЬ

Додаток И

WEBEX-ПЛАТФОРМА: ДИНАМІКА ЦИФРОВОГО СПІЛКУВАННЯ

webex
by CISCO

WEBEX

Webex – це продукт від компанії Cisco, розроблений для проведення відео-зустрічей, віртуальних нарад та співпраці в реальному часі. Він широко використовується в бізнесі, освіті та інших сферах завдяки своїй надійності, функціональності та простоті у використанні.

Webex забезпечує високу якість зв'язку та безпеку, що робить його популярним серед корпоративних клієнтів.

ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ WEBEX

- Відеоконференції та зустрічі;
- Наскрізне шифрування
- Віртуальні дошки;
- Опитування та голосування;
- Breakout Rooms;
- Трансляції;
- Cisco Webex Calling;
- Ролі учасників;
- Підтримка штучного інтелекту (AI).

ПОРАДИ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ WEBEX

1

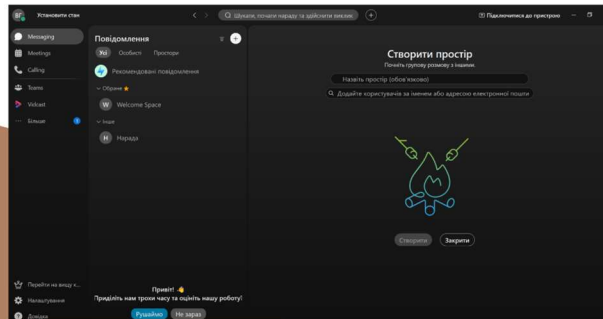
- Перед зустрічю перевірте мікрофон, камеру та інтернет-з'єднання, щоб уникнути технічних проблем.
- Використовуйте можливість планування зустрічей заздалегідь, щоб учасники мали час підготуватися.

2

- Запис зустрічей може бути корисним для подальшого аналізу або перегляду.
- Якщо ви організатор, слідкуйте за дотриманням часу і активністю учасників, щоб підтримувати конструктивну атмосферу.

ПЕРЕВАГИ WEBEX:

- 1 Webex пропонує високий рівень захисту даних та конфіденційності, що є важливим для проведення корпоративних зустрічей.
- 2 Webex працює на різних платформах – комп'ютерах, планшетах та смартфонах, що робить його зручним для будь-якої аудиторії.
- 3 Webex здатна підтримувати масштабні конференції, семінари та навіть навчальні сесії

WEBEX VS ZOOM

Переваги над Zoom:

- Безпека та шифрування даних;
- Інтеграція з корпоративними системами;
- Інструменти для управління зустрічами;
- Можливості хмарних записів;
- Краща якість відео та аудіо.

WEBEX VS GOOGLE MEET

Переваги над Goggle Meet:

- більшi можливостi для масштабних зустрiчей;
- модерация та контроль за учасниками;
- кращi якiсть вiдео та аудiо;
- iнтерактивнi можливостi та колаборацiя;
- Записи зустрiчей та управлiння контентом.

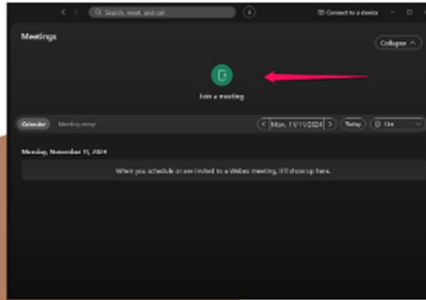
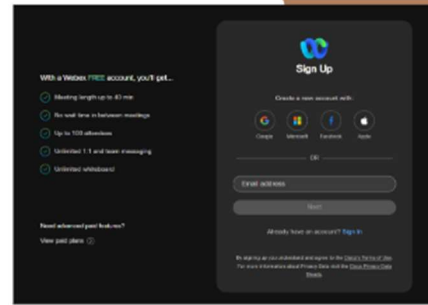
ЯК КОРИСТУВАТИСЯ WEBEX?

Давайте покроково розглянемо, як організувати та приєднатися до відео-зустрічі на платформі Webex

ЯК КОРИСТУВАТИСЯ WEBEX?

СПОЧАТКУ ВАМ ПОТРІБНО СТВОРИТИ ОБЛІКОВИЙ ЗАПИС НА САЙТІ WEBEX ([HTTPS://WWW.WEBEX.COM/](https://www.webex.com/)). ЦЕ МОЖНА ЗРОБИТИ ШВИДКО, ВИКОРИСТОВУЮЧИ ВАШУ ЕЛЕКТРОННУ ПОШТУ.

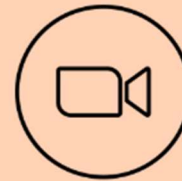

ПІСЛЯ ВХОДУ ДО СИСТЕМИ ВИ МОЖЕТЕ ЛЕГКО СТВОРИТИ НОВУ ЗУСТРІЧ, НАТИСНУВШИ КНОПКУ "SCHEDULE". ВИ ВКАЗУЄТЕ ТЕМУ ЗУСТРІЧІ, ДАТУ, ЧАС, СПИСОК УЧАСНИКІВ ТА НАЛАШТОВУЄТЕ ДОДАТКОВІ ПАРАМЕТРИ.

WEBEX АВТОМАТИЧНО НАДІШЛЕ ЗАПРОШЕННЯ УЧАСНИКАМ ЕЛЕКТРОННОЮ ПОШТОЮ. ВОНИ ЗМОЖУТЬ ПРИЄДНАТИСЯ ДО ЗУСТРІЧІ ЧЕРЕЗ БРАУЗЕР АБО МОБІЛЬНИЙ ДОДАТОК.

ЩОБ ПРИЄДНАТИСЯ ДО ЗУСТРІЧІ, ПОТРІБНО ПЕРЕЙТИ ЗА ПОСИЛАННЯМ, ЯКЕ ВИ ОТРИМАЛИ В ЗАПРОШЕННІ, АБО ВИКОРИСТАТИ ІДЕНТИФІКАТОР ЗУСТРІЧІ, ЯКЩО ВІН Є.

ВИ МОЖЕТЕ УВІМКНУТИ АБО ВИМКНУТИ МІКРОФОН/КАМЕРУ, ДІЛИТИСЯ ЕКРАНОМ, ВИКОРИСТОВУВАТИ ЧАТ АБО ЗАПИСАТИ ЗУСТРІЧ.

**WEBEX — ЦЕ ЗРУЧНИЙ І
ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ
ОРГАНІЗАЦІЇ ВІДЕО-ЗУСТРІЧЕЙ, ЯКИЙ
ЗАБЕЗПЕЧУЄ ВИСОКУ ЯКІСТЬ ЗВ'ЯЗКУ
ТА ГНУЧКІСТЬ У РОБОТІ. ЗАВДЯКИ
ШИРОКОМУ НАБОРУ ФУНКЦІЙ ТА
ПРОСТОТІ ВИКОРИСТАННЯ, WEBEX Є
ОДНИМ ІЗ ПРОВІДНИХ РІШЕНЬ ДЛЯ
ОНЛАЙН-СПІВПРАЦІ.**